

Volný čas mládeže a Internet

Bc. Pavel HATAŠ

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavel HATAŠ**
Osobní číslo: **C11067**
Studijní program: **N 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor:

Téma práce: **Volný čas mládeže a Internet**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách"(IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím diplomové práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- Výběr, studium, analýza odborné literatury a použitých zdrojů.
- Příprava výzkumu, jeho provedení a vyhodnocení.
- Interpretace výzkumného zjištění a celková obsahová stránka diplomové práce.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BLÁHA, V. Volný čas, výchova a sociální formování žáků a základních škol v době mimo vyučování. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. 127 s.

HOFBAUER, B.; Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004; ISBN 80-7178-927-5.

PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. Praha: Portál, 1999. 229 s. ISBN 80-7178-295-5.

PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 2005; ISBN 80-7178-399-4.

SAK, P., SAKOVÁ, K. Mládež na křižovatce. Praha: Svoboda Servis, 2004. 1. vyd., 240 s. ISBN 80-86320-33-2.

VÁGNEROVÁ M. Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2005; ISBN 80-246-0956-8.

VANÍČEK J., MIKEŠ R.: Informatika pro základní školy a víceletá gymnázia, 3. díl Computer Press, 2006; ISBN 80-251-1082-6

Vedoucí diplomové práce:

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
Katedra sociální pedagogiky

Datum zadání diplomové práce:

30. listopadu 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2013

V Brně dne 30. listopadu 2011

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
vedoucí ústavu

PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Pavel Hataš

Jméno, příjmení studenta

V Brně 18.3.2013

Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užitje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato práce pojednává o Internetu a jeho vlivu na volný čas mládeže v období pubescence. Cílem této práce je ukázat, že dnešní fenomén – INTERNET – velmi ovlivňuje mládež okolo 15-roku věku (období pubescence).

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části popisují obecnou charakteristiku Internetu, jeho vývoj a využití ke komunikaci. Dále se věnují mládeži v období dospívání - konkrétně v období pubescence, volnému času, jeho formám a využití a nakonec komunikaci v obecné rovině, o jejím dělení a jejích formách.

V praktické části seznamují okolí s vlastní přípravou pedagogického výzkumu - jedná se o vymezení cílů výzkumu, o stanovení hypotéz a o stručnou charakteristiku předpokládaných metod řešení a vzorku respondentů. Dále konkrétně prezentují použité metody, interpretují podrobně otázky dotazníku a současně vyhodnocují stanovené hypotézy. Konfrontují původně vymezené cíle výzkumu s objektivně zjištěnými fakty a hodnotím celý výzkum.

Diplomová práce je pokusem poukázat na možný vznik problému - že virtuální svět Internetu a Internetové komunikace je dospívající mládeži bližší nežli jiné volnočasové aktivity založené na reálné skutečnosti.

Klíčová slova

Internet, komunikace, mládež, volnočasové aktivity.

ABSTRACT

This thesis is describing the Internet and its impact on leisure time of teen-agers. The purpose of this study is to show the fact that the current phenomenon – INTERNET – is strongly influencing teen-agers around the age of 15 years (teen years).

The study is divided into 2 parts - one part is focused on theory and the second one on practice. In theoretical part I am describing the general characteristic of the Internet as well as its evolution and utilization as the communication tool. I also touch the information about teen-agers – especially their teen years and leisure time activities. Finally I am mentioning the general information about communication, its types and styles.

The practical part introduces the preparation of the pedagogical survey in terms of targets setting, hypothesis setting, expected methods of countermeasures and sample of respondents. In this part I am presenting the applied methods in detail together with interpretation of questions utilized in survey. You can also find here the evaluation and confirmation of the hypothesis, comparison of set targets with objective results.

This thesis is trying to point out the possible problem – Internet as a virtual reality and communication is much closer to the teen-agers than other real-life leisure activities.

Keywords

Internet, communications, teenagers, free time activities.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu **prof. PhDr. Mgr. Pavlu Mühlpachrovi, Ph.D.** Velmi si vážím jeho ochoty, s níž se ujal odborného vedení a poskytl mi množství neocenitelnou pomoc.

Dále bych rád poděkoval všem zúčastněným respondentům, kteří byli ochotni vyplnit dotazníky.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 INTERNET	12
1.1 VYMEZENÍ INTERNETU	12
1.2 INTERNET JAKO PROSTŘEDÍ BEZ ZÁBRAN	13
1.3 VYUŽITÍ INTERNETU	14
2 MLÁDEŽ V OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ	15
2.1 CHARAKTERISTIKA MLÁDEŽE V DOBĚ DOSPÍVÁNÍ	15
2.2 OBDOBÍ PUBESCENCE	15
2.3 ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ.....	18
2.4 VLIV ŠIRŠÍHO SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ	19
3 VOLNÝ ČAS	21
3.1 POJEM VOLNÝ ČAS	22
3.2 FUNKCE A VLASTNOSTI VOLNÉHO ČASU	22
3.3 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	24
3.4 PROBLEMATIKA VOLNÉHO ČASU	25
4 KOMUNIKACE	27
4.1 POJEM KOMUNIKACE	27
4.2 VÝZNAM KOMUNIKACE	28
4.3 INTERNETOVÁ KOMUNIKACE.....	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
5 VÝZKUMNÝ PROJEKT	33
5.1 ZDŮVODNĚNÍ PROJEKTU.....	33
5.2 CÍL VÝZKUMU	34
5.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY	34
5.4 DOPORUČENÉ METODY VÝZKUMU	35
5.5 STANOVENÝ VZOREK RESPONDENTŮ.....	36
6 VÝSLEDKY EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ	37
6.1 VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 1:	37
6.2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 2:	59
6.3 VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 3:	65
6.4 DÍLČÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 1:	70
6.5 DÍLČÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA Č. 2:	75
6.6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	77
ZÁVĚR	82
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	84
SEZNAM GRAFŮ	88
SEZNAM TABULEK	89
SEZNAM PŘÍLOH	90

ÚVOD

Jako téma své práce jsem si zvolil **Volný čas mládeže a INTERNET**. Fenomén Internet totiž nabízí neomezené možnosti. Je to jednotný a relativně levný způsob komunikace, který uživatelům umožňuje navazovat kontakty s lidmi z celého světa, diskutovat s nimi, říkat své názory a přitom zůstat dokonale anonymní. Uživatel má možnost sdílet obrovské informační zdroje, díky online zpravodajství má přístup k nejčerstvějším zprávám dvacet čtyři hodin denně.

Internet, počítače a média vůbec se staly nedílnou součástí našeho života. Na každém kroku se setkáváme s působením těchto fenoménů, v poslední době hlavně Internetu. Podívejme se okolo sebe - oblasti, kde jsme se ještě před pár lety obešli bez počítačů, si dnes bez nich neumíme představit. V jednom okamžiku jsme schopni komunikovat s lidmi nacházejícími se na různých místech.

Bez Internetu se dnes neobejde žádná větší firma ani soukromník. Pro děti školou povinné je rozsáhlým zdrojem informací i zábavy, dospělí ho využívají stále více k nákupům přes Internetové obchody, protože ceny na Internetu jsou až o 40% nižší nežli v kamenných obchodech.

Diplomová práce je pokusem poukázat na potenciální ohrožení mladistvých - je-li svět Internetu dospívající mládeži bližší nežli jiné volnočasové aktivity. Hlavním cílem této práce je ukázat, že dnešní fenomén - INTERNET - má vliv na využití volného času mládeže okolo 15-roku věku (období pubescence).

Jak jsem dospěl k této myšlence? Díky mému okolí - mám 2 děti, které v tomto věku často vysedávaly u Internetu - pomalu každý den. Jejich činnost se skládala převážně chatováním s jinými jedinci nebo stahování hudby, filmů či hraní her on-line. Proto jsem si tedy začal pokládat otázku „Jaký vliv Internet na tyto dospívající má?“

Práci jsem rozdělil na dvě části - teoretickou a praktickou. Teoretická část má 4 kapitoly. V první kapitole se věnuji Internetu, jeho vzniku, vývoji a využití. V druhé kapitole se zaměřuji na mládež v období dospívání, jejich potřeby a proměny. V třetí kapitole popisuji volný čas mládeže. Čtvrtou kapitolu jsem nazval komunikace, protože to je dle mého názoru podstata využívání Internetu mládeží. Každý totiž potřebuje někoho, s kým by sdílel své potřeby, radosti i starosti.

Praktická část má dvě kapitoly, v členění této práce je to kapitola pět a šest. V páté kapitole popisují vlastní přípravu pedagogického výzkumu - jedná se o vymezení cíle výzkumu, o stanovení hypotéz a o stručnou charakteristiku předpokládaných metod řešení a přiblížení vzorku respondentů. V poslední, šesté, kapitole konkrétně prezentují použité metody, interpretují podrobně otázky dotazníku a současně vyhodnocují stanovené cíle. Konfrontují původně vymezený cíl výzkumu s objektivně zjištěnými fakty a hodnotí celý výzkum.

Zdali se stanovené cíle a hypotézy této práce opravdu podaří potvrdit či vyvrátit, zjistím následným výzkumem. Ověření bude podloženo zpracováním krátkého dotazníku zadaného zvoleným respondentům a budu porovnávat výsledky podle předem stanoveného klíče.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INTERNET

Téměř na každém místě naší země je dnes možné se připojit k Internetu a být tak ve spojení se svým okolím. Internet je nejrychleji rozpínající se médium s obrovským potenciálem, nekonečnou zásobou různých informací a možností komunikace na vyšší úrovni. Je to nejdokonalejší pavučina na světě, kterou organizují národní, nadnárodní a soukromé organizace.

Internet je **celosvětová počítačová síť**, která spojuje jednotlivé menší sítě pomocí protokolů TCP/IP. Internet je v současné době spojení několika nyní milionů serverů, jenž jsou vzájemně spojeny kabely (digitalizovanými, analogovými, optickými, apod.), mikrovlnně (přes družice a satelity), či dalšími jinými podobnými způsoby.

Díky rozvoji Internetu se začaly zmenšovat vzdálenosti mezi lidmi a zjednodušovat způsoby jejich komunikace. Ve světě Internetu není důležité uvažovat nad tím, kde právě jsou fyzicky vaši přátelé a kolegové, abyste si s nimi mohli povídat.

1.1 VYMEZENÍ INTERNETU

Přestože historie Internetu se píše od roku 1987, kdy vznikl z experimentální počítačové sítě ARPANET (Advanced Research Projects Agency), neexistuje dnes v civilizovaném světě člověk, který by ho vůbec neznal. Každý den probíhají na Internetu miliardy operací - v obchodu a bankovníctví, v komunikaci či při stahování dat. Internet je více a více využíván jako zdroj informací, jako studnice lidského vědění. Tento obrovský informační potenciál bývá často kritizován z důvodu jeho možného a stále častějšího zneužití a vytváření prostoru pro počítačovou kriminalitu či různých forem patologického působení na společnost.

Procházka (2010) definuje Internet jako celosvětovou počítačovou síť, která spojuje menší sítě pomocí sady protokolů zvaných **IP** (Internet protocol). Název **Internet** pochází z anglického jazyka - ze slova **network** (síť), podle něhož končily tradičně názvy amerických počítačových sítí (například Arpanet), a mezinárodní (původně latinské) předpony **inter** (mezi), vyjadřující, že Internet propojil a vstřebal různé starší, dílčí, specializované, proprietární a lokální sítě.

Z výše uvedené definice je zřejmé, že Internet se v moderní společnosti dotýká každého z nás. Hlavním úkolem Internetu je sdílení či přenos informací, což velmi souvisí s procesem komunikace.

P. Sak (Sak, Saková 2004) píše, že Internet patří k modernějším technologiím, které **nejvíce proměňují náš život**. Upozorňuje na rychlý rozvoj v posledních letech, na rychlé šíření Internetu především u mladší části populace. V této souvislosti používá termín „informační dálnice“. Internet také tvoří jednotné komunikační prostředí. Internet se vymyká tradičním definicím a pravidlům popsaným klasiky masové komunikace.

Strasburger a Wilson (Strasburger, Wilson 2002) definují Internet jako prostředníka elektronické komunikace. Zároveň však zdůrazňují kombinaci vizuální, zvukové a textové složky v celek s možností výběru s kým a na jaké téma uživatelé komunikují.

V publikaci Internet a globalizácia můžeme najít toto vysvětlení fenoménu Internet. Autoři uvádějí, že Internet není heterogenním médiem, jako například noviny nebo rádio, protože v Internetu funguje několik prostředí, která se navzájem prolínají. Mezi základní termíny spojené s Internetem, patří kybernetický prostor a virtuální realita (Zasepa, Olešák 2006).

1.2 INTERNET JAKO PROSTŘEDÍ BEZ ZÁBRAN

D. Šmahel (2003) popisuje Internet jako **prostředí bez zábran**. Fenomén prostředí bez zábran má pozitivní i negativní důsledky pro prostředí reálného života, výuky, výzkumu a komerci na Internetu a je pravděpodobně nejznámějším a nejčastěji popisovaným jevem ve virtuálním světě.

Prostředí bez zábran má pozitivní i negativní důsledky pro reálný život, výuku, výzkum a komerci na Internetu. Jisté je, že v prostředí možností Internetových nástrojů komunikace mají lidé méně zábran, než v reálném životě. Můžeme pozorovat absenci úzkosti ze sociálních situací a potlačení obav z odhalení sama sebe. V prostředí Internetu obecně lidem méně záleží na názorech druhých, potřeba sebe prezentace je často redukována. Klasická pravidla, omezení a normy v reálné komunikaci tady nemusí platit.

Výzkumy ukazují, že "flaming" (agresivní chování ve formě slovního napadení) je v prostředí virtuální reality až čtyřikrát častější, než reálném životě. Otázkou je, nakolik je flaming manifestací svobody Internetu a nakolik je jevem nežádoucím ve smyslu projevení agrese.

Ukazuje se, že konformita ke skupinovým normám může být v elektronické komunikaci silnější, než při běžné komunikaci.

1.3 VYUŽITÍ INTERNETU

Máme před sebou Internet jako nástroj, který můžeme využít ke studiu, k práci i ve svém volném čase. Kusala (2000) uvádí několik možností využití v souvislosti se studiem:

1. Přímé zařazení do vyučovací hodiny

Dát žákům Internet k dispozici pro vypracování různých úkolů, zpracování projektů.

2. Příprava na výuku

Internet v přípravě do školy může sehrát významnou roli při rozvoji vědomostí studenta. Na Internetu lze nalézt konkrétní, aktuální a mnohdy i jinak nedostupné informace.

3. Informační kontakty

Většina WWW stránek nabízí kontaktní údaje na svého autora nebo na pracovníky dané instituce pro usnadnění komunikace s uživateli (není zapotřebí, aby uživatel měl svoji vlastní e-mailovou adresu – zde jde o jednostranný kontakt). Do této kategorie řadíme i celou škálu Internetových obchodů, s nimiž uživatel komunikuje přes webové rozhraní.

4. Komunikace, spolupráce

Nejvýznamnějším komunikačním prostředkem dostupným pro všechny uživatele Internetu je e-mailová schránka. Na některé weby lze poslat dotaz e-mailem a na určité stránce si přečíst reakce na něj nebo též využívat diskuzní fóra. Komunikace pomocí Internetu bývá rychlá a levná.

5. Prezentace prostřednictvím webové stránky

V dnešní době, kdy Internet získává významné místo na poli předávání a sdílení informací, je zviditelnění se na Internetu skvělý způsob, jak s našimi záměry seznámit širokou veřejnost. A mohou to být informace všeho druhu.

2 MLÁDEŽ V OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ

Dospívání má v procesu celkové životní dráhy významné místo a na jeho průběhu značně závisí další vývoj a utváření osobnosti. Je to přerod od dětství k dospělosti, od ne-samostatnosti k samostatnosti, od závislosti na dospělých k nezávislosti, od neodpovědnosti k zodpovědnosti. Od dospívajícího jedince se stále více očekává ústup podřizování, míra poslušnosti výchovným autoritám a současně nástup nezávislého chování s prvky sebeovládání.

2.1 CHARAKTERISTIKA MLÁDEŽE V DOBĚ DOSPÍVÁNÍ

Velký pokrok registrujeme u pubescenta v psychickém vývoji. Dochází k ukončování vývoje inteligence, formují se různé stránky osobnosti, zejména charakter a vůle. A mnoho problémů tohoto období je způsobeno nestálostí vůle mladého člověka. Z velkého nadšení a zaujetí pro nějakou činnost lehce rezignuje a upadá do pasivity. Jindy zase přeceňuje své síly a možnosti. Mnohdy se to odrazí v jeho aktivitě zájmových činností, kde se zájmy rychle mění a slábnou. Základním prostředkem výchovy vůle u pubescentů je pracovní činnost. Hlavně to je každá činnost, která nutí jedince překonávat překážky a dosahovat určité cíle. Dosažené výsledky potom posilují jeho zdravou sebedůvěru, jeho vůli, rozvíjí jeho osobnost.

Mládež stále častěji sleduje televizi, poslouchá hudbu z různých médií, CD, magnetofonové pásky a videokazety. Mládež stále více navštěvuje restaurace, kavárny a vinárny. Razantně se snižuje podíl věnovaný vzdělávání. (Kraus, Poláčková, 2001)

2.2 OBDOBÍ PUBESCENCE

O tomto období mluvíme u dospívajících ve věku - 10 – 15 (16) let, které se skládá z fáze prepuberty a fáze vlastní puberty.

- Prepuberta tedy u většiny dívek probíhá od 10 - 12 let a u chlapců od 11 - 13 let.
- Fáze vlastní puberty probíhá ve věku 12 – 15(16) let.

„Pubescence představuje nejvýznamnější komplexní proměnu v životě člověka. Má svůj počátek ve fyziologických změnách, objevuje se disharmonie fyzická a psychická.

Pubescent si nejen uvědomuje, že „myslí, cítí a chce“, ale že mnohdy něco jiného myslí, něco jiného cítí a něco jiného dělá. Typická je vnitřní nejistota a vnitřní napětí tzv. vulkanismus. Na konci pubescence je nutno zvládnout důležitý sociální mezník, ukončit základní školu a zvolit si povolání. Dochází tak ke ztrátě dosavadních jistot a vzniká potřeba nové stabilizace. Puberta vyžaduje změnu vlastní identity, která se potvrzuje dosažením nové, přijatelné sociální pozice.“ (Pavlas, Vašutová, 1999)

Sekulární akcelerace (dlouhodobé zrychlení) tělesného vývoje: dospívání a celkový tělesný růst je spjat s urychlením psychického vývoje, díky čemuž mladý člověk musí v současnosti zvládnout více „povinností“, než tomu bylo dříve. Sekulární akcelerace přinesla zrychlený start tělesného a psychického dospívání, a současně umožnila delší dobu pro dokončení úplného rozvoje všech potencií. Dospívání se tak nadále rozšiřuje dvěma směry: zkracuje se čas dětství a oddaluje se nástup úplné dospělosti.

Příčiny sekulární akcelerace:

- sport
- kvalitnější strava
- kvalitní zdravotní péče
- zlepšená hygiena bydlení a práce
- motivační podněty kultury
- filozofie života s orientací na aktivitu a výkonnost...

Vedle tělesných změn dochází v prepubertě a pubertě i k dalšímu rozvoji psychologického. Nejznámější jsou:

- nápadné změny nálad
- emoční nestabilita
- nestálost a nepředvídatelnost reakcí

Velké změny v přestavbě organismu dané hlavně pohlavním dozráváním mají svůj odraz v psychofyziologické nerovnováze, ve zvýšené únavnosti, v obtížích při koncentraci pozornosti atd. (změny chování, výkyvy školního prospěchu, narušení stability školní práce)

Zvýšená podrážděnost pubescenta a jeho hledání nové sociální role vede nečápkou také ke sporům s dospělými. V období mezi 12. – 15. rokem prodělává změny zejména myšlení, které je možno charakterizovat velmi intenzivním rozvojem abstrakce a zobecňování.

V podstatě teprve nyní dokáže dospívající používat takové pojmy jako „pravda“, „krása“, „spravedlnost“... a chápat jejich obsah. Rozvoj myšlení má vliv na rozvoj řeči a naopak (růst slovní zásoby). Nový způsob myšlení však může mít významný dopad na postoje dospívajících k lidem a k okolnímu světu („černobílé“ posuzování).

Pubescent posuzuje nejen své okolí, ale také sám sebe (rozvíjí se tzv. sebepozorování a sebecit). Dospívajícího zajímá, jak vypadá. Zkoumání své vlastní identity je důležité pro socializaci, která se v tomto časovém období vyznačuje především osvobozováním od rodiny a hledáním samostatnosti.

Na jedné straně se dospívající oprostuje ze závislosti na rodičích, na druhé straně navazuje důležitější vztahy k vrstevníkům obojího pohlaví. Velký význam mají přátelství, která jsou již podmíněna pevnější jednotou postojů, názorů, zájmů a životních problémů.

Veškeré tyto změny se spolupodílejí na formování osobnosti dospívajícího, což je velmi podstatný problém. Rodina by měla v tomto období odstraňovat nežádoucí vlivy a zesilovat působení pozitivních impulsů (měly by se změnit přístupy rodičů a výchovné metody). Ve výchově se objevují prvky sebevýchovy. Po rodinném soužití jsou nejdůležitější socializační okolností vrstevnické vztahy dospívajících - vstup do různých vrstevnických útvarů umožňuje získat dospívajícímu významné sociální zkušenosti a připravit ho na emoční vztahy v dospělosti.

Změna emočního prožívání pubescenta sebou nese znaky impulzivity a nedostatek sebeovládání. Objevuje se přecitlivělost, proměny nálad a více sociálních střetů. Pubescenci se výrazně uzavírají do sebe, stávají se introverty, což se projevuje v nechuti projevit emočních reakcí navenek. (Pavlas, Vašutová, 1999)

Dospívající se výrazně mění, jsou citově nevyvážení (radost – smutek), velmi časté jsou stavy sklíčenosti, nespokojenosti se sebou. Sebe akceptace (přijetí sama sebe) je závislá na přijetí vrstevníků. Prvotní roli v procesu vývoje individuální identity sehrává identita skupinová. Skupinová identita vytváří sklon ke konformnímu chování, vysokou oddanost k hodnotám a normám skupiny, způsobu oblečení a vyjadřování. Vrstevníci představují modely sociálního učení (uplatňuje se nápodoba, ověřování zkušeností, zpevňování norem skupiny). (Pavlas, Vašutová, 1999)

Potřeba citového pouta vede od kamarádství k projevům přátelství. Přátelství bývá považováno za vyšší vývojový stupeň sociálního kontaktu. Obnáší v sobě znaky důvěrnosti, vzájemnosti a intimity (vzájemnost se rovná možnosti sdílet vlastní zkušenosti, názory a pocity. Intimita v sobě zahrnuje možnost svěřit se někomu, komu důvěřují, kdo neporuší tajemství. Také ale výlučnost, což značí, že přítel má jistá privilegia). City se dělí:

1) citové vztahy – sociální city:

- umějí ocenit rodiče, někdy nechtějí pomáhat, křivda, lhostejnost
- ke kamarádům (začínají intimní zkušenosti, zamilovanost, útěky, změny chování, dívky – koketují...)
- sebecit, porovnávání, sebelásky, sebeobdiv a naopak,

2) vyšší city

- mravní city – výčitky, obviňování,
- cit pro spravedlnost, pravdu,
- intelektuální city – hledají informace,
- estetické city – zájem o umění, historii, touha po estetičnu

V průběhu rozvoje individuální identity je důležitá fáze skupinové identity – být někde členem, někam patřit. Kromě citů sem patří i vztahy k jiným lidem - sociální vztahy

- a) dítě je složité, období 2. vzdoru, pubescentní negativismus (ne!), odmítavost, nezávislost,
- b) k rodině - dítě autoritu odmítá, bývá konfliktní, (nerespektuje, kritika k trestům)
- c) u sourozenců - lepší se, vede je, dovede se postarat, pečovat
- d) u učitelů - hodnotí kvalitu a autoritu, respektuje je
- e) u vrstevníků - důležité prvotní intimní vazby, zájem o druhé, podstatné poučit dítě o sexu

2.3 ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ

Školní prostředí je vedle rodiny a lokálního prostředí důležitým socializačním činitelem. Tvoří soubor sociálních a materiálních podmínek. Škole se přisuzuje a očekává se od ní nejdůležitější vliv na rozvoj jedince. Jako sociální organizace má stanovené výchovné

cíle, vlastní uspořádání, metody i techniky práce. Je specifická tím, že je založena na interakci generací dětí a dospělých. (Knotová D. in Přádka M., 1999)

Ve škole je dítě vystaveno nejen bezprostřednímu výchovnému působení, které se provádí především ve vyučování, ale i nepřímému působení, jež závisí na sociálním klimatu školy. Termín klima v sobě skrývá sociálně psychickou dimenzi, tedy osobnostně vztahovou stránku celého prostředí školy. Bývá označováno jako trvalejší sociální a emoční naladění veškerých účastníků v daném zařízení, které vytváří a prožívají v interakci. Jde o specifický projev života, který odráží úroveň celého prostředí, na němž se podílejí všichni účastníci. (Kraus aj., 2001)

Školní sociální klima začleňuje sociální vztahy žáků a učitelů navzájem, organizační rámec celého ústavu, stejně jako jasné vymezení práv a povinností žáků i učitelů. Dále je podmíněno materiálními podmínkami, ve kterých se uskutečňuje práce školy. Sem patří budovy a jejich vybavení včetně učebních pomůcek, světelné a tepelné podmínky, zařízení pro stravování.... Tedy vše, co vede k dosažení výchovně vzdělávacích cílů.

Nelze zapomenout, že na celkové atmosféře školního klimatu se podílí i spolupráce s rodinou. Škola a rodina musí vždy spolu komunikovat a kooperovat. Rodiče by neměli být jen pasivními pozorovateli, jak škola kultivuje jejich děti, ale mají se školou spolupracovat, pomáhat jí při výchově. Nejvíce se to týká dětí ve škole neúspěšných. (Průcha, 2000)

2.4 VLIV ŠIRŠÍHO SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ

Širší sociální prostředí je neoddelitelné od života kteréhokoli jednotlivce. Je to prostředí, se kterým jedinec pravidelně přichází do kontaktu, které může ovlivnit výchovu především u dospívající generace.

Rozpory v rodinné výchově a nedostatky v pedagogickém přístupu mohou podmiňovat k menším projevům nekázně, po kterých většinou následují závažnější – záškoláctví, kouření, šikana, užívání drog, konzumace alkoholu, trestná činnost. Dospívající se snaží oprostít od rodinné výchovy a nahrazuje ji vrstevnickými skupinami. Vrstevnické skupiny lze pojmenovat podle kritérií, která platí obecně pro sociální skupiny. Můžeme je tedy rozlišovat podle velikosti, pohlaví, příslušnosti náboženské, sociální, politické. Důležitými znaky jsou normy, kterými se členové dané skupiny řídí, cíle, hodnoty, které vyznávají.

Existence těchto skupin se pohybuje na škále od skupin s jednoznačně pozitivními cíli až po skupiny s cíli, které jsou asociální či přímo antisociální (party, bandy, gangy). (Kraus aj, 2001)

Skupina vrstevníků také přináší možnost konfliktů, přesto má podstatný význam pro vývoj dospívající osobnosti. Umožňuje potřebu být akceptován. Postoj vrstevnické skupiny je tak pevný, že se dospívající raději dostane do rozporu s učitelem či rodiči, než by se proti němu postavil. Neformální autorita vrstevníků může mladého člověka ovlivnit více než dospělí. Komunikace mezi dospívajícími se odlišuje jiným slovníkem, hlučností a větším důrazem na neverbální projevy, např. pošťuchování, strkání, gestikulace apod. (Faltýsková J. in Přádka M., 1999)

Každý jedinec si svoji pozici ve skupině musí vydobýt na základě svých osobních kvalit. Jedinec se ve skupině učí tolerovat potřeby druhých, prosazovat určitý názor, vyrovnávat se s nespravedlností či řešit konflikty. Skupina má různé prostředky, kterými může působit na jednotlivce. Buď je to pozitivní působení s uspokojováním rozmanitých potřeb, jednak skupina také kontroluje a postihuje své členy. Postup skupiny je někdy tak krutý a hluboce frustrující, vyvolává strach a může přivést jednotlivce k nežádoucímu i protispolečenskému chování. (Čáp, J. 1993)

Společenskou překážkou se stávají skupiny asociální, sociálně deviantní. Sféra volného času je prostorem, který může výrazně ovlivnit aktivity a zaměření vrstevnických skupin.

3 VOLNÝ ČAS

Nyní se pokusím formulovat pojem volný čas. K volnému času se vztahuje mnoho definic od různých autorů. Podle Vážanského, M. (2001) lze chápat pozitivně i negativně, záleží na obsahových a časových aspektech:

- **pozitivní pojem** – člověk má možnost se ve svém volném čase svobodně realizovat, nikdo ho k tomu nenutí a ani se sám člověk podvědomě k ničemu nenutí.
- **negativní pojem** – volný čas je jenom zbývající dobou dne, která zůstala po studijním, pracovním čase

Volný čas můžeme vysvětlit jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil. (Mareš in Pávková, J. 2002)

Do pojmu volný čas se dá zahrnout - odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti a vzdělávání, užitečná dobrovolná činnost pro společnost a ztráty času s ní spojené. Volný čas a činnosti s ním spojené nám přináší uspokojení a uvolnění. (Pávková, J. 2002)

Je to čas, kdy člověk provádí činnosti pro sebe (i pro jiné) svobodně a dobrovolně, ze svého vnitřního zájmu a motivu. V této době je člověk sám sebou, čas patří pouze jemu. (Faltýsková, J. in Němec, J. 2002)

Svůj volný čas může jedinec trávit formou aktivního a pasivního zaměstnání, dále též střídáním velmi různorodého spektra aktivit, ale také pouze určitým či specializovaným zájmem.

Dufková, J. (2008) mezi hlavní znaky volného času řadí osobní radost a potěšení, individuálnost, svobodnou volbu činností. Volný čas není konkretizován ani obsahově, ani časově, lze ho chápat dvojím způsobem:

- a) čas, který jedinci zbývá po splnění všech povinností vůči jemu a ostatním lidem (čas, který tzv. zbyde), a to odpovídá hledisku kvantity,
- b) čas, ve kterém se jedinec rozhodl vykonávat činnost z vlastního chtění, bez ohledu na jakékoli tlaky okolí, tyto činnosti vykonává pro sebe (i pro jiné), a to odpovídá chápání volného času z hlediska kvality.

Vývoj dítěte a jeho vztah k volnému času mohou ovlivňovat známí, škola, učitelé, sousedé, kamarádi, vrstevníci, média, literatura (Pávková, J. 2002).

3.1 POJEM VOLNÝ ČAS

Pod pojem volný čas se většinou zahrnují odpočinek, zábava, rekreace, dobrovolné vzdělávání, zájmové činnosti, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Do volného času mládeže nepatří vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty, základní péče o zevnějšek a osobní věci. Součástí volného času nejsou ani aktivity zabezpečující biologickou existenci člověka - jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče. (Průcha, 1997)

Na způsob využití volného času mládeže má mocný vliv sociální prostředí. Zvláště silný je vliv rodiny. Rodiče slouží svým potomkům jako vzory pozitivní či negativní. Rodiny, které neplní dobře výchovnou funkci, se vyznačují nezájmem o trávení volného času jejich dětí.

Jedním z důležitých ukazatelů životního stylu je způsob využívání volného času. Pojem životní styl je složitý a komplikovaný. Jedna z mnoha definic ho vymezuje jako soubor životních forem, které jedinec aktivně prosazuje. Je zde zahrnuta hodnotová orientace člověka, projevuje se v chování i ve způsobu ovlivňování a využívání materiálních i sociálních životních podmínek. Všechny tyto skutečnosti lze posuzovat mimo jiné i z hlediska volného času a jeho organizací. Každý člověk má individuální systém hodnot, který se utváří pod vlivem životních podmínek a vlastní aktivitou jedince. Z hlediska volného času je možno členit jedince podle toho, jaký význam volnému času přisuzují. (Čáp, J., Mareš, J, 2007)

3.2 FUNKCE A VLASTNOSTI VOLNÉHO ČASU

Rozdíl v pestrosti prožívání je ovlivňována věkem, vzděláním, pohlavím, rodinným stavem, zaměstnáním jedince, tělesnou a duševní kondicí, tradicemi daného prostředí (Spousta, V. 1996b). Volný čas má určité základní funkce:

- **výchovně vzdělávací funkce** – má značný význam pro rozvoj potřeb, schopností a zájmů
- **regenerační a zdravotně hygienická** – slouží k regeneraci sil, má vliv na tělesné i duševní zdraví
- **relaxační** – jako kompenzace pracovního vytížení

- **socializační** – vznikají nové sociální vazby, uplatňuje se potřeba společenského uplatnění, prospěšnosti; umožňuje obohacení a kulturní rozvoj (Čáp, J., Mareš, J. 2007).
- **preventivní** – předcházení poruchám chování.

Podle B. Hofbauera, (2004) a V. Spousty, (1996a) můžeme mezi hlavní činnosti trávení volného času zařadit:

- odpočinek (pro obnovu pracovních sil)
- zábavu (pro obnovu duševních sil)
- vlastní rozvoj člověka (spoluúčast na tvorbě kultury)

K tomuto poslání volného času se přiklání i Čáp, J. a Mareš, J. (2007), kteří v posledním bodě se s Hofbauerem a Spoustou shodují a ještě ho rozvíjí. Volný čas dle nich poskytuje dětem a mládeži nejen zábavu, odpočinek a kompenzaci jednostranných učebních činností, ale plní i svůj úkol ve *vývoji osobnosti*:

- ve formování dovedností, vědomostí, návyků
- v uspokojování potřeb - seberealizaci, poznávání, komunikaci
- v návyku využívat volný čas ve shodě s upevnováním tělesného i duševního zdraví

Pro rozvoj osobnosti jsou zvlášť důležité zájmové činnosti. Jsou rozděleny na zájmové činnosti kulturní, technické, sportovní apod. Realizace je dlouhodobá, vytrvalá a se silnou motivací. Mají zvýšené požadavky na některé osobní předpoklady. Poskytují uspokojení důležitých lidských potřeb, mohou se stát východiskem pro další profesionální vývoj i pro přínos členům jeho rodiny nebo jiné malé sociální skupiny. (Čáp, J., Mareš, J. 2007).

Rozdíl mezi volným časem dospělých a dětí a mládeže se liší ve čtyřech základních bodech (Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J. 2008):

1. Obsahem – aktivity dětí bývají pestřejší než u dospělých a jejich obsah většinou odpovídá věkovým a individuálním zvláštnostem
2. Rozsahem – dospělí mají méně volného času než děti
3. Mírou samostatnosti a závislosti – odvíjí se od věku dítěte, vyspělosti a nabídky aktivit v místě bydliště – při dojíždění do jiného města, bude déle závislé na rodičích
4. Potřebou pedagogického ovlivňování

3.3 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Volnočasové aktivity pomáhající zvyšovat fyzickou zdatnost a psychickou odolnost dětí a mládeže. Plní funkci relaxační, regenerační, výchovnou, kompenzační a sociálně preventivní. Uspokojivé začlenění dětí do volnočasového dění je složitý proces, obsahující různé faktory - sociální, motivační, informační, ekonomické a další.

Škola se orientuje jen na informace a znalosti poskytované dítěti v průběhu učení, volnočasové činnosti skýtají několik důležitých výhod navíc. Rozvíjejí totiž další složky osobnosti, kterými jsou estetické cítění, talent či pohybová zdatnost. Navíc rozvíjejí dítě v oboru, o který má zájem. Podstatným aspektem volnočasových aktivit je prohlubování sociálních schopností dítěte. Kolektivy s realizací volnočasových aktivit, jsou většinou menší, děti si je samy vybírají, a tudíž jsou zde velmi dobré předpoklady pro vytvoření „dobré party“. Děti zde společně sdílejí emoční prožitky. Tyto aspekty přispívají ke způsobilosti navazovat nové sociální vztahy i rozvoji stávajících. Volnočasové aktivity přispívají k prevenci nežádoucích jevů a výchovných problémů. (Pávková, J. 2002).

Typy volnočasových aktivit

Aktivity volného času můžeme rozdělit do čtyř základních skupin:

- 1) vzdělávací aktivity - rozpoznávají a rozvíjejí osobnostní vlohy a nadání dítěte. Mohou být zaměřeny dramaticky, hudebně, jazykově, výtvarně apod.
- 2) zájmové kroužky - zaměřují se na různé obory a některé z nich se i shodují s první kategorií. Odlišují se zejména v kladení většího důrazu na vyžití dětí a na jejich zájmy nežli na získání učebnicových znalostí. Tyto zájmy se pohybují na stupnici od her, poznávání přírody, dobrodružných výletů až po uměleckou činnost
- 3) sportovní aktivity - dítě se rozvíjí nejen po pohybové stránce, ale získává znalosti správné životosprávy a rozvíjí tím ducha i tělo
- 4) všestranně zaměřené aktivity - spojují dvě i více z výše uvedených aktivit a kladou důraz na výchovu, sociální schopnosti, soužití v kolektivu a pobyt v přírodě (Pávková, J. 2002).

Jiné rozdělení volnočasových aktivit může být podle prostředí, ve kterém se uskutečňují (Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J. 2008):

1. v přírodě – vlastními silami člověka (plavání, pěší turistika); pomocí mobilních prostředků po zemi (jízda na koni, cyklistika, motocyklu či v autě); po vodě nebo vzduchem (kánoe, létací balón...). Staví se zařízení letních a zimních sportů (např. lyžařské tratě, bobové dráhy, koupaliště...); v poslední dobou se také obnovuje lesní prostředí (pěšiny, cyklostezky, palouky, výhledy...). Lze sem zařadit i pěstování rostlin, chovatelství, činnosti vedoucí k ochraně přírody (výroba ptačích budek, čištění potoků, sběr odpadků...)
2. v obcích a městech – využívají se ulice, parky, náměstí (soutěže v běhu, zápis do knihy rekordů...); divadla pod širým nebem, úplně novým trendem jsou pláže a sporty v centru měst (beach volejbal, hokejbal, veřejné bruslení...); historické a kulturní památky (zámky, hrady, mohyly, divadla, kina, muzea...).

Současný vývoj volnočasových aktivit dětí a mládeže

V oblasti volného času došlo ke změnám. Základním centrem volného času dětí a mládeže se stala média, poslech reprodukovávané hudby, návštěvy různých restauračních zařízení, schůzky s kamarády a samozřejmě „nicnedělání“. Současný rozvoj volnočasových aktivit je charakterizován pasivitou, konzumností a nenáročností aktivit. Mizí podíl volného času věnovaného vzdělávání.

V obsahu a diferenciaci aktivit se uplatňují tyto trendy:

- a) tradiční a osvědčené činnosti se rozšiřují směrem k oběma pohlavím, skupiny mohou být různého věku i vrstev
- b) činnosti pronikají hlouběji do přírody, společnosti a člověka
- c) aktivity se stále více otevírají potřebám a zájmu dítěte či objektivní skutečnosti
- d) různorodost zaměření na akce oddychové, rozvíjející, poznávací, zábavné...
- e) různá míra obnovy obsahu aktivit, požadavků na účastníky, ať se jedná o jednorázové akce či pravidelnou činnost (Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J. 2008).

Vše by bylo velmi atraktivní a obohacující, kdyby se neobjevovala problematika spojená s volným časem. Jak bylo již napsáno - na volný čas má vliv mnoho sociálních faktorů.

3.4 PROBLEMATIKA VOLNÉHO ČASU

Děti mohou volný čas trávit dvojím způsobem:

- negativně - nicnedělání a nuda převyšují ve zlozvycích typu: nedostatek pohybu, časté vysedávání před televizí, u počítače. Nezájem o jakékoliv kreativní činnosti je velmi špatným trávením volného času a to se následně odráží v chování, v nedostatku sebevědomí, při navazování vztahů či sebeúcty
- aktivně – je to zájem dítěte o nějakou činnost (zájmové kroužky, sport, knihy, počítače, které nemusí být brány jen jako zdroj her).

Když si děti mohou vybrat mezi bohatou nabídkou různých a dostupných aktivit, lze to považovat za ideální.

Ze způsobu trávení volného času lze rozpoznat hierarchii hodnot dítěte, skladba volného času vypovídá o jeho osobnosti (Švancar, Z., Buriánová, J. 1988).

Na každém záleží, jak stráví svůj volný čas. Někdo ho vyplní hodnotnou činností, jiný si užívá bez „tady a teď“ a někdo prostě ten svůj „promrhá“. Návyky na trávení volného času se vytváří již v dětství a jeho základy si pak jedinec nese po celý život. Jestliže jedinec nemá možnost volný čas trávit uspokojivým způsobem (např. nedostatek financí), může ho to dovést k frustraci a následně pak i k nevhodnému chování či agresi. Je důležité nabídnout dětem všestranné zaměření trávení volného času a nechat je si vybrat. Při nesmyslně využitím volném času může dítě začít vyhledávat jiné, třeba i nevhodné nebo společensky nežádoucí aktivity (nevhodná parta, poflakování se, kouření atd.). Proto je důležité působit na dítě doma i ve škole a učit jej trávit volný čas vhodným způsobem (Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J. 2008).

Stále více dětí tráví volný čas společensky nepřijatelným způsobem. Je důležité, aby pracovník/pedagog volného času bral v potaz tyto zřetele: (Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J. 2008)

1. negativní vlivy vnikající do volnočasových aktivit - je na ně nutné reagovat a omezovat jejich vliv. Volnočasové aktivity slouží k resocializaci i k reedukaci.
2. vlivy, které na dítě působí ve všech jeho prostředích. Jedná se nejen o rodinné zázemí, ale i o školu, kamarády či samu společnost
3. hodnoty a vzorce chování, které zde vznikají; jedinci přijímají za své dané volnočasové aktivity, uplatňují je v životě a dále je rozvíjejí a diferencují
4. základním východiskem i cílem je samo dítě a nejdůležitější je rozvoj jeho ambic, osobních předpokladů, klíčových kompetencí a zájmů.

4 KOMUNIKACE

„Lidská společnost je v podstatě síť vztahů mezi lidmi. Když si ji představíme jako rybářskou síť, pak uzly představují lidi a provázky či lana vztahy mezi nimi. Ale co to vlastně je, toto lanoví v lidském světě? Jedna odpověď je, že je to komunikace.“ (Argyle a Trower, 1979 in Vybíral Z., 2005)

4.1 POJEM KOMUNIKACE

Pojem **komunikace** má v českém jazyce vícero významů a jeho vznik se připisuje latinskému výrazu *communicare* - styk, spojení, souvislost, ale i dorozumívání se a radit se s někým. Většina odborných zdrojů uvádí, že jednotná definice pro pojem komunikace neexistuje.

Pojem bývá většinou vymezen s ohledem na potřeby autora ve vztahu ke konkrétnímu zaměření. S ohledem na dostupné informační zdroje (Vymětal, 2008), lze komunikaci definovat například jako:

- přenos a výměna informací v jakékoliv formě, realizovaná mezi lidmi a projevující se určitým účinkem,
- přenos a příjem sdělení od jedné osoby na druhou, jako oboustranný děj,
- průběh vzájemného porozumění a výměny významů za pomoci určitého systému symbolů,
- průběh sdělování a vyměňování informací v celé společnosti, jako určitý typ sociální interakce,
- výměnu informací mezi dynamickými systémy (případně podsystemy těchto systémů), které jsou schopny informace přijímat, předávat, uchovávat, přetvářet apod.

V souvislosti s tématem diplomové práce a jejím zacílením na roli Internetu v životě pubescentů je možné v posledním bodě definice považovat za dynamický systém právě Internet, který disponuje nezbytnými funkcemi k výměně, uchování a přetváření informací. A právě rychlost, dostupnost a přehlednost informací, byly jednou z příčin obrovského rozšíření Internetové sítě do celého světa.

Jak informace, tak i rychlá komunikace má v životě nevyčíslitelnou hodnotu. Dle využití rozlišujeme komunikaci na verbální (ať slovní či písemnou) a neverbální či non-verbální (projevující se řečí gest, pohybů, obličejů, očí, doteky apod.). Elektronická komunikace probíhá za pomoci nějakých strojových zařízení (telefon, fax, dálnopis....). Zvlášt-

ním případem je využití moderních forem digitálních technologií prostřednictvím Internetu – sociální sítě, komunikátory (ICQ, SKYPE, ...), e-mail apod. (Šimonová, 2009).

Jak již bylo naznačeno, proces komunikace je výměnou informací. Také pojem **informace** má kořeny v latině. Latinské *informatio* znamená původně vtištění formy či tvaru, utváření. Metaforicky se používalo pro „utváření myslí“ – vzdělávání a učení – a odtud dalším posunem významu mohlo znamenat sdělení či zprávu. S rozvojem elektronických komunikací se informace stává i technickým pojmem, avšak v poněkud posunutém významu, jenž se soustřeďuje na kódování informace a nezabývá se smyslem či jejím obsahem. Základem pro přenos informace je sestava vysílač - kodér – kanál – přijímač - dekodér (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Informace>, Přečteno dne 19.2.2013).

4.2 VÝZNAM KOMUNIKACE

Různé slovníky a příručky definují komunikaci jako sdělování informací, myšlenek, názorů a pocitů mezi živými tvory, lidmi i živočichy prostřednictvím společné soustavy symbolů. Jedná se o tzv. první signální soustavu. Slovo „communicatio“ původně znamenalo vespolné účastnění a „communicare“ činit něco společným, společně něco sdílet.

Komunikace lidské vztahy nejen odráží, ale důležité je, že je také utváří. Lidé se liší v rozdílných dispozicích ke komunikování a také v komunikačních schopnostech a dovednostech. Již od dětství, v době dospívání, dospělosti i ve stáří můžeme pozorovat rozdíly v tom, jak probíhá komunikace. Nejde jen o rozdíly v bohatosti slovní zásoby, ve stylistické úrovni, v tempu řeči, v mimice či gestikulaci, ale také v komunikativní způsobilosti.

Na komunikaci s druhými lidmi je zajímavé, že vždy ji spoluvytváříme a ovlivňujeme, přispíváme k ní a zároveň jsme i její součástí. Bývá proto obtížné pochopit komunikační výměnu, když se na ní současně podílíme. (VYBÍRAL, Z. 2005)

Mezi námi se vyskytují lidé s vyšší, střední i nízkou komunikativní způsobilostí, kterou máme šanci rozvíjet a obohacovat, anebo ji i zanedbávat. Dle zkušeností o někom soudíme, že s ním „je či není řeč“, že s určitým člověkem se zajímavě a příjemně povídá, ale s jiným nikoliv.

Komunikačním dovednostem se lze naučit. Záleží však na tom, jak člověk moc chce a také zdali ví, jak tyto dovednosti zlepšit. Do vínku jsou nám dány genetické předpoklady k tomu, abychom si osvojili jazyk, jímž se mluví kolem nás a s námi. Dědičnost je v tomto případě nedává každému stejně. Projevuje se to v tom, že někdo si bez problémů osvojí

třeba i tři (nebo i více) jazyky, jiný neovládá řádně ani jeden. K veškerým předpokladům je potřeba také podnětů ze sociálního prostředí, které nacházíme nejprve v rodině, později v kontaktech i s jinými lidmi. Kontakty se mohou rozvíjet, formovat, ale také zhoršovat či deformovat. (PLAŇAVA, I. 2005)

VERBÁLNÍ KOMUNIKACE

Verbální komunikaci charakterizuje používání slov jako nástroje k vyjadřování. Verbální sociální komunikace obsahuje jak zvukovou, tak písemnou formu řeči. Řeč je nejuniverzálnějším komunikačním prostředkem, neboť při přenosu informací se nejméně ztrácí smysl sdělení (MAREŠ, KŘIVOHLAVÝ 1995).

Lidé většinou berou verbální komunikaci jako samozřejmost, rodiče očekávají, kdy potomek začne mluvit, a strachují se, když se jim z tohoto hlediska jejich potomek nezdá být v pořádku. Verbální komunikace vnímáme jako nezbytnost k tomu, aby člověk byl schopen začlenit se do společnosti a dokázal se o sebe postarat sám.

Mluvenou formu verbální komunikace dělíme na obsahovou a formální stránku. Obsahová stránka (komuniké) se vyznačuje věcnou, jazykovou správností a přesností, jednoznačností. Formální stránka dotváří komunikační obsah tzv. svrchní tóny řeči, tedy tím, co komunikátor zesiluje, zeslabuje, zpochybňuje, dává najevo postoj, zaujetí, vřelost, sympatii, zlobu (MOSLEROVÁ, 2004). Při používání verbální komunikace dochází často k neshodám a nedorozumění, lze tomu předcházet tím, že budeme dodržovat určitá pravidla. Mezi ně patří nepřerušování druhého, když hovoří, budeme mluvit stručně, k věci, logicky a srozumitelně, danou věc vyjádřit jednoduchým způsobem, neodsakovat od tématu, mluvit řádně hlasitě, ale v nepatřičných okamžicích zase ne moc hlasitě, s důrazem na správných místech.

NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

Opakem je komunikace neverbální neboli také nazývána jako řeč těla. Neverbální komunikace dotváří celkovou komunikaci. To, jak vypadáme, gestikulujeme, jakým způsobem se pohybujeme, mimika, náš postoj, pohled. Toto všechno na nás může prozradit mnohem více, než se většinou domníváme. Významy neverbálních znaků jsou podmíněné dobou, kulturou, sociální skupinou i prostředím (VYBÍRAL, 2000).

V různých kulturách lze najít největší rozdíly ve vnímání neverbální komunikace. Některé znaky mohou být někde povoleny a jinde naopak zakázán či dokonce trestány. Co my vnímáme jako samozřejmost, může mít v jiných zemích nebo kulturách nedozírné následky. Při cestování do zemí, které jsou značně odlišné od našich zvyklostí, je vhodné si předem nastudovat, co místní považují za přijatelné a co už nikoliv.

Podle toho, jak blízko si některé lidi pustíme a jak nám je to příjemné či nepříjemné, lze usoudit, v jakém vztahu s danou osobou jsme. Cizí osoby si většinou nepouštíme k sobě blíž než na takovou vzdálenost, abychom se mohli bránit v případě ohrožení. Čím více někoho poznáváme, a je nám sympatický, tím méně je nám pak jeho přiblížení či fyzický kontakt nepříjemný.

Řeč těla není tak specifická jako slovo mluvené, přesto zanechá na posluchači hlubší a déle trvající dojem. Prvky neverbální komunikace mluvené slovo doplňují, zdůrazňují, ale mohou s ním být i v rozporu (STRŽÍŽOVÁ, 2001). Z neverbální komunikace lze například usoudit, jestli nám někdo říká pravdu či lže. Důležitým znakem je oční kontakt, který může komunikujícího prozradit.

4.3 INTERNETOVÁ KOMUNIKACE

Využívat počítače ke komunikaci byl jeden z hlavních důvodů pro vznik počítačových sítí, respektive následně sociálních sítí. Avšak při využívání počítačových sítí sice dochází k verbální komunikaci, chybí zde právě druhá část komunikace – neverbální. Proto se nikdy nedá poznat, zdali nám druhý říká pravdu, jakými pohyby doprovází svá slova atd. Do elektronické komunikace se nedostávají podpůrné prvky komunikace.

Prostřednictvím počítačů lze komunikovat jak v reálném čase (Skype, chat, ICQ, sociální sítě...), nebo s časovým zpožděním (e-mail, blogy, vzkazy). Obě možnosti mají své výhody i nevýhody a důvody využití. Elektronická komunikace skoro úplně vytlačila dříve běžné komunikační prostředky, zejména dopisy a faxy. V dnešní době pomalu vytlačuje úřední korespondenci mezi firmami, podnikateli a orgány veřejné správy za pomoci systému datových schránek. Elektronická forma komunikace je dnes pro většinu lidí snazší, rychlejší a běžnější než osobní komunikace.

Žemlička (2003) přirovnává elektronickou poštu k ručně psanému dopisu, ale chat nebo komunikace pomocí komunikátorů jsou ekvivalentem mezilidského rozhovoru tváří v tvář.

Rozhovor i chat probíhají vždy pouze za přítomnosti obou komunikujících, u dopisu či e-mailu není nutná přítomnost obou. Záleží také na obou komunikujících, jak často vybírají své e-mailové schránky. Zpětně výhodou delší časové prodlevy v této komunikaci je doba, kterou můžeme využít k promyšlení odpovědi.

Internet je platformou pro fungování komunikačních aplikací, které mladí lidé využívají k elektronicky zprostředkované komunikaci a navazování vztahů. Podle Žemličky (2003) se v Internetu vyměňují zprávy čtyřmi způsoby:

- Chat
- Diskusní skupiny
- Komunikátory
- Elektronická pošta

Do tohoto seznamu bych nyní zařadil další položku a to „sociální sítě“, jakožto fenomén současnosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÝ PROJEKT

V této diplomové práci „Volný čas mládeže a Internet“ se budeme zabývat Internetem jako největší volnočasovou aktivitou mládeže. Od vymezení základních pojmů týkajících se Internetu (jeho vzniku a vývoje), mládeže a její výchovy v období dospívání, výchovy ve volném čase, až po nabídku možností trávení volného času v mnou vybraných městech s různým počtem obyvatelstva.

Tuto část jsem rozčlenil na dvě základní kapitoly. V první z nich se zabývám kategoriemi souvisejícími s výzkumem před jeho vlastní realizací. Jedná se o vymezení cíle výzkumu, o stanovení hypotéz a o stručnou charakteristiku předpokládaných metod řešení a vzorku respondentů. Dotazník, který jsem sestavil na základě stanovených hypotéz, je součástí této diplomové práce (viz příloha č.1).

Druhá kapitola pojednává o vlastní realizaci výzkumu – konkrétně zde prezentuji použité metody, přibližuji respondenty, interpretuji podrobně otázky dotazníku. Současně ověřuji pravdivost stanovených hypotéz, konfrontuji původně vymezený cíl výzkumu s objektivně zjištěnými fakty. V závěru pak shrnuji a hodnotím celý výzkum.

5.1 ZDŮVODNĚNÍ PROJEKTU

Internet je fenomén dnešní doby a neomezený zdroj komunikace a informací. Internet je v dnešní době na 1. místě v pořizování do domácností a vyplňuje spoustu volného času členům rodiny. V dnešní době snad není nikoho, kdo by služeb Internetu nevyužíval.

Jsem pracovníkem v oblasti IT technologií a toto téma mě napadlo při sledování mých dětí. Stále častěji po příchodu domů se stahují do svého nitra sezením u počítače a komunikující pomocí Internetu s jinými vrstevníky. Přijde mi to jako neskutečné plýtvání časem. Na otázku, kterou jsem jim položil – proč radši nejdou s kamarády ven, mi odpověděli, že takhle mají víc lidí pohromadě. A tu mě napadla právě tato hlavní myšlenka – je Internet největší volnočasovou aktivitou dětí a mládeže?

5.2 CÍL VÝZKUMU

Hlavním cílem mé práce je zjistit, jestli je Internet největší volnočasovou aktivitou žáků ve věku 8. A 9. tříd. Dále bych rád vyzkoumal, jestli má vliv na volnočasové aktivity i velikost města. Tedy jestli je ve větším městě větší výběr z různých aktivit v rámci volného času zaměřených na mládež nebo naopak jestli mládež ve větších městech vysedává více u Internetu a vyhledává virtuální společnost. A posledním takovým hlavním cílem mé práce je zjistit, zda využívají kroužky a jak často.

Dílními cíli této práce jsou otázky zaměřené na konkrétní důvody vysedávání u Internetu:

1. K čemu děti využívají Internet
2. Co omezuje pubescenty v rozvoji svých zájmů?
3. Školní příprava – pomocí Internu nebo jiných zdrojů
4. Komunikace - s vrstevníky, řešení problémů apod.

Tyto dílní cíle nás jen zavedou k odpovědi, proč tato věková skupina používá Internet a co s jeho pomocí tvoří.

5.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY

VÝZKUMNÁ otázka č. 1:

Je Internet největší volnočasovou aktivitou pubescentů?

Hypotéza 1a: U dětí převažuje trávení volného času formou připojení k internetu, a to osamoceně.

Hypotéza 1b: Děti trávící volný čas na počítači vyhledávají především různé formy elektronické komunikace.

Hypotéza 1c: Děti tráví více času zábavou na počítači oproti přípravě do školy.

Hypotéza 1d: Děti pomocí Internetu komunikují s okolím a řeší tak své problémy.

VÝZKUMNÁ otázka č. 2:

Jakou roli hraje ve volnočasovém vyžití velikost měst?

Hypotéza 2: Čím větší město, tím více možností pro různé kroužky.

VÝZKUMNÁ otázka č. 3:

Chodí děti do kroužků, jak často a vědí o jejich činnosti rodiče?

Hypotéza 3a: Téměř polovina dětí navštěvuje různé kroužky minimálně jednou týdně.

Hypotéza 3b: Rodiče většinou vědí, co dělají jejich děti ve volném čase.

Dílčí VÝZKUMNÁ otázka č. 1:

K čemu děti využívají Internet

Hypotéza 4a: Více než polovina dětí pracuje s Internetem déle než 4 roky.

Hypotéza 4b: Minimum dětí využívá Internet k přípravě do školy.

Hypotéza 4c: Informace ke svým zájmům získávají především prostřednictvím Internetu.

Dílčí VÝZKUMNÁ otázka č. 2:

Co omezuje pubescenty v rozvoji svých zájmů?

Hypotéza 5: Nejčastějším důvodem, proč se děti nevěnují určitým volnočasovým aktivitám je finanční stránka.

5.4 DOPORUČENÉ METODY VÝZKUMU

Ke zjištění cíle a k vyhodnocení vlastního výzkumu použijí dotazník, který jsem vytvořil na základě stanovení cílů práce a který obsahuje celkem 25 otázek. Dotazník (viz příloha1) se skládá z uzavřených a polo-uzavřených položek.

Uzavřené položky jsou takové, které nabízejí respondentovi volbu mezi dvěma nebo více alternativami. Některé položky jsou zcela uzavřené - dichotomické (např. vyžadující odpověď ano – ne), jiné jsou s možností více voleb. Výhodou uzavřených otázek je, že kladou menší nároky na vyjadřovací schopnosti respondenta. Mohou ho ale svou systematickostí vést ke zkreslené odpovědi. Polo-uzavřené otázky respondentovi nabízejí výběr více možností u každé takové otázky. Důležitou vlastností dotazníku je mimo jiné především srozumitelnost a objektivnost.

5.5 STANOVENÝ VZOREK RESPONDENTŮ

Výběrový soubor, který jsem zvolil pro výzkum, zahrnuje cca 60 žáků ZŠ ve Velkém Oseku, cca 60 žáků ZŠ v Českém Brodu a cca 60 žáků ZŠ v Kolíně. K tomu ještě cca 60 žáků osmiletého Gymnázia v Českém Brodu. Velký Osek má přibližně 2000 obyvatel, Český Brod přibližně 6500 a Kolín má přibližně 30000 obyvatel. Jedná se o žáky 8. a 9. tříd ZŠ a tercie a kvarty Gymnázia. K tomuto vzorku jsem došel již na základě bakalářské práce, kde jsem porovnával 9. třídu základní školy a kvartu na Gymnázium Nymburk z hlediska vlivu Internetu na komunikaci mládeže. Nyní se chci věnovat podobnému problému – a to jestli je Internet největší volnočasovou aktivitou žáků 8. a 9. Tříd ZŠ. Výzkum bude proveden za pomoci dotazníku vlastní konstrukce.

6 VÝSLEDKY EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ

Vlastní výzkum ve školách byl realizován a následně mnou vyhodnocen v průběhu měsíců ledna až března 2013. Jak jsem již přiblížil v předešlé kapitole, k řešení dané problematiky jsem použil metodu dotazníku. Výzkum jsem prováděl na základní škole ve Velkém Oseku, v Českém Brodě, Kolíně a na osmiletém gymnáziu v Českém Brodě. Z dotázaných cca 240 dětí mi dotazník vyplnilo 197. Z toho bylo 189 možných zpracovat a 8 ne. Tedy celkem zpracovaných dotazníků je 189 ze čtyř různých škol tří měst.

6.1 VÝZKUMNÁ otázka č. 1:

Hlavním cílem mé práce je výzkumná otázka: „Je Internet největší volnočasovou aktivitou pubescentů?“. Tento cíl se pokusím objasnit za pomoci následujících hypotéz, ke kterým se vázali i určité otázky v dotazníku.

Hypotéza 1a:

U dětí převažuje trávení volného času formou připojení k internetu, a to osamoceně.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 1, č. 11 a č. 12

Otázka č. 1:

Jak nejčastěji trávíš volný čas?

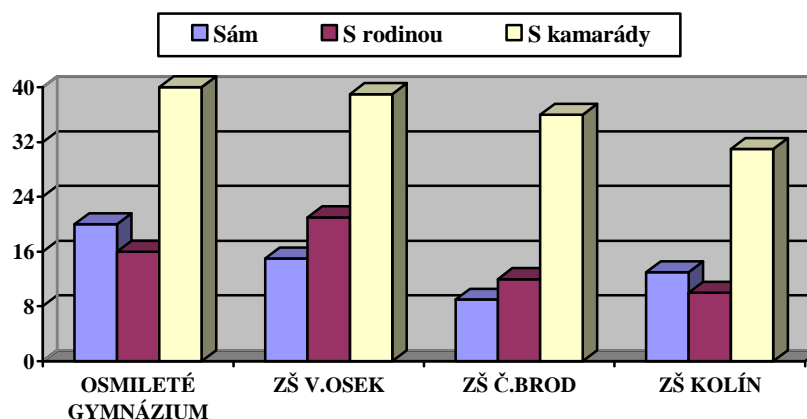
- sám*
- s rodinou*
- s kamarády*

Tuto otázku jsem položil respondentů jako první. Byl jsem velmi zvědav, jak nejráději tráví volný čas. Respondenti měli vybrat jednu ze třech možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 1 a v grafu č. 1.

Tabulka 1: Trávení volného času - po školách.

Otázka č.1	Jak nejčastěji trávíš volný čas?		
	Sám	S rodinou	S kamarády
OSMILETÉ GYMNÁZIUM	20	16	40
ZŠ VELKÝ OSEK	15	21	39
ZŠ ČESKÝ BROD	9	12	36
ZŠ KOLÍN	13	10	31
Celkem	57	59	146

Graf 1: Trávení volného času - po školách.

Vyhodnocení otázky č. 1

Výsledky odpovědí na otázku byly celkem jednoznačné. Na osmiletém gymnáziu i na všech ostatních školách je na prvním místě trávení volného času s kamarády. Na gymnáziu je to 86,96%, na ZŠ ve Velkém Oseku to je 81,25%, na ZŠ v Českém Brodě to je 80% a na ZŠ v Kolíně 62%. Na gymnáziu je stejně jako na ZŠ v Kolíně na druhém místě trávení času o samotě. Na gymnáziu to je 43,48% a na ZŠ v Kolíně 26%. Na ZŠ ve Velkém Oseku a v Českém Brodě je na druhém místě jeho trávení ve společnosti rodiny. Ve Velkém Oseku to dělá 43,75% a v Českém Brodě 26,67%.

Ve Velkém Oseku je pro vícero možností trávení volného času 27 dotázaných, což představuje 56,25%. Na Gymnáziu je pro vícero možností 30 dotázaných, což představuje 65,22%. V Kolíně jsou pro vícero možností využití času pouze 4 respondenti, což představuje pouhých 8%. A na ZŠ v Českém Brodě to je 12 dotázaných, což je 26,67%.

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak jednoznačně převažuje trávení volného času ve společnosti kamarádů. Z celkového počtu je pro tuto variantu 77,25% respondentů. Následuje se skoro s nepatrným náskokem trávení času v rodinném kruhu s 31,22% a trávení času o samotě je jako poslední s 30,16%.

Z celkového počtu 189 dětí jich je 73 pro více než jediný způsob trávení volného času, což představuje 38,62%.

Otázka č. 11:

Co nejčastěji děláš ve svém volném čase (mimo kroužky)?

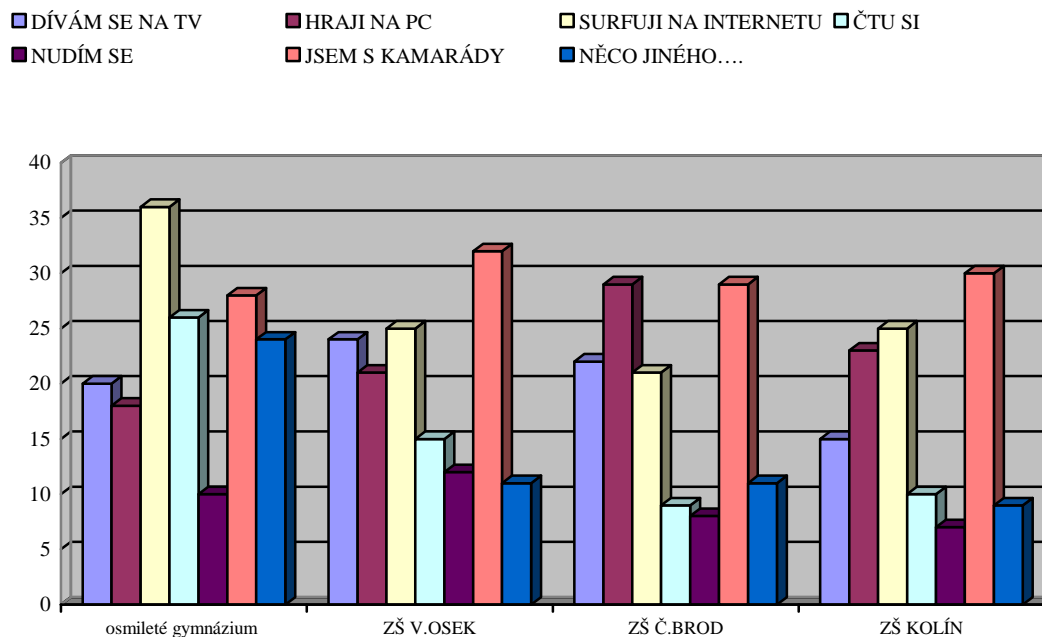
- dívám se na televizi*
- hraji na počítači*
- surfuji po Internetu*
- čtu si*
- nudím se*
- jsem s kamarády nebo s partou*
- něco jiného, napiš co _____*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro upřesnění jejich volnočasových aktivit. Respondenti měli na výběr ze sedmi možností. Sedmou možností mohli sami vyjádřit aktivitu, kterou provozují. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 2 a v grafu č. 2.

Tabulka 2: Co nejčastěji děláš ve svém volném čase.

Otázka č.11	Co nejčastěji děláš ve svém volném čase (mimo kroužky)?						
	Dívám se na televizi	Hraji na PC	Surfuji na Internetu	Čtu si	Nudím se	Jsem s kamarády nebo partou	Něco jiného....
osmileté gymnázium	20	18	36	26	10	28	24
ZŠ V.OSEK	24	21	25	15	12	32	11
ZŠ Č.BROD	22	29	21	9	8	29	11
ZŠ KOLÍN	15	23	25	10	7	30	9
Celkem	81	91	107	60	37	119	45

Graf 2: Co nejčastěji děláš ve svém volném čase.

Vyhodnocení otázky č. 11

Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi různé. Na osmiletém gymnáziu má jednoznačnou dominanci surfování po Internetu. Je to 78,26% z celkového počtu dětí. Na základní škole ve Velkém Oseku i na základní škole v Kolíně je naopak první být s kamarády. Ve Velkém Oseku to je 66,67% a v Kolíně 60%. A na základní škole v Českém Brodu je situace shodná mezi hraním na počítači a bytím s kamarády. Tady je to 64,44%.

Z celkového hlediska převažuje odpověď být s kamarády (62,96%), za ní následuje surfování po Internetu (56,61%), dále pak hraní na počítači (48,15%), dívání se na televizi (42,86%), čtení (31,75%). Předposlední je možnost něco jiného (23,81%) a na posledním místě je nudím se (19,58%). Každý pátý pubescent označil jednu z možností, že se nudí. Z celkových odpovědí se nudí 6,85% a to již není tak velké procento. Z toho vyplývá, že si většina oslovených dokáže najít nějakou zábavu pro svůj volný čas.

Z celkového počtu 189 dotázaných máme celkem 540 odpovědí. To znamená, že v průměru každý z respondentů odpověděl označením necelých třech odpovědí (přesněji 2,86). Toto představuje, že mají možnost výběru několika alternativ využití volného času.

Otázka č. 12:

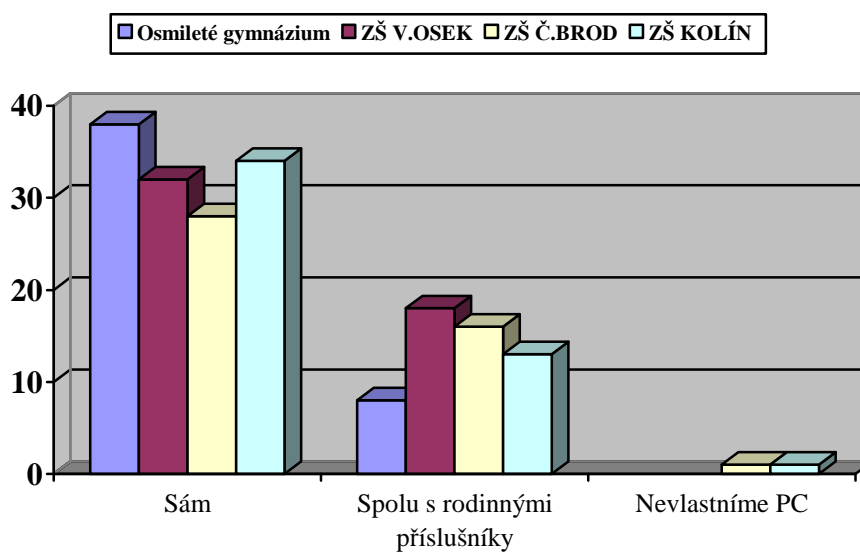
Počítač užíváš:

- sám
- spolu s rodinnými příslušníky
- nevlastním (e) počítačem

Tuto otázku jsem položil respondentům pro upřesnění jejich využívání počítače. Respondenti měli na výběr ze třech možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 3 a také v grafu č. 3.

Tabulka 3: Užívání PC

Otázka č.12	Počítač užíváš:		
	Sám	Spolu s rodinnými příslušníky	Nevlastníme PC
Osmileté gymnázium	38	8	
ZŠ V.OSEK	30	18	
ZŠ Č.BROD	28	16	1
ZŠ KOLÍN	36	13	1
Celkem	132	55	2

Graf 3: Užívání PC

Vyhodnocení otázky č. 12

Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi podobné. Většina respondentů používá počítač sama. Na základní škole v Českém Brodu a v Kolíně je po jednom dotázaném, který odpověděl, že nevlastní doma počítač. V Kolíně to je tedy 2% a Českém Brodu 2,22%. Tudiž velmi malé procento.

Na osmiletém gymnáziu užívá počítač sám 82,60% a s rodinnými příslušníky 17,4% dotázaných. Ve Velkém Oseku užívá počítač sám 62,5% a s rodinnými příslušníky 37,5%. V Kolíně užívá počítač sám 72% a s rodinnými příslušníky 26%. V Českém Brodě užívá počítač sám 62,22% a s rodinnými příslušníky 35,56%.

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak jednoznačně převažuje samostatné využití počítače (69,84%). S rodinnými příslušníky se o počítač dělí 29,1% a počítač nevlastní 1,06% pubescentů.

Hypotéza 1b:

Děti trávící volný čas na počítači vyhledávají především různé formy elektronické komunikace.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 14, č. 16 a č. 25

Otázka č. 14:

Jaká činnost převládá při práci s počítačem?

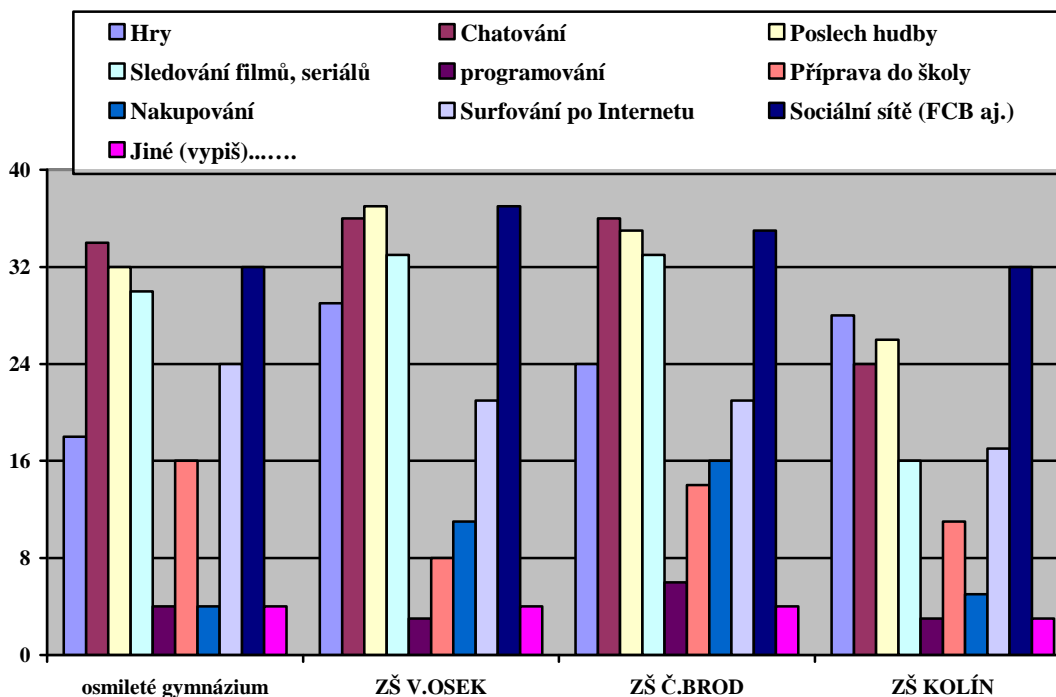
- hry*
- chatování*
- poslech hudby*
- sledování filmů, seriálů*
- programování*
- příprava do školy*
- nakupování*
- surfování po internetu*
- sociální sítě (Facebook aj.)*
- jiné (vypiš) .....*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro určení činností s počítačem. Respondenti měli možnost seřadit až devět možností. Desátou možností mohli sami vyjádřit aktivitu, kterou provozují. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 4 a v grafu č. 4.

Tabulka 4: Jaká činnost převládá při práci s počítačem

Otázka č.14	Jaká činnost převládá při práci s počítačem?									
	Hry	Chatování	Poslech hudby	Sledování filmů, seriálů	programování	Příprava do školy	Nakupování	Surfování po Internetu	Sociální síť FCB.	Jiné (vypiš).
osmileté gymnázium	18	34	32	30	4	16	4	24	32	4
ZŠ V.OSEK	29	36	37	33	3	8	11	21	37	4
ZŠ Č.BROD	24	36	35	33	6	14	16	21	35	4
ZŠ KOLÍN	28	24	26	16	3	11	5	17	32	3
Celkem	99	130	130	112	16	49	36	83	136	15

Graf 4: Jaká činnost převládá při práci s počítačem

Vyhodnocení otázky č. 14

Na osmiletém gymnáziu je na prvním místě chatování (73,91%), následuje poslech hudby a sociální sítě (69,56%), sledování filmů (65,22%), surfování po Internetu (52,17%), hry (39,13%), příprava do školy (34,78%) a o poslední místo se dělí programování, nakupování a jiná možnost (8,69%). Na ZŠ Velký Osek je na prvním místě poslech hudby a sociální sítě (77,08%), následuje chatování (75%), sledování filmů (68,75%), hry (60,42%), surfování po Internetu (43,75%), nakupování (22,92%), příprava do školy (16,67%), jiná možnost (8,33%) a nakonec programování (6,25%). Na ZŠ v Českém Brodu je na prvním místě chatování (80%), následuje poslech hudby a sociální sítě (77,78%), sledování filmů (73,33%), hry (53,33%), surfování po Internetu (46,67%), nakupování (35,56%), příprava do školy (31,11%), programování (13,33%) a nakonec jiná možnost (8,89%). Na ZŠ v Kolíně je na prvním místě sociální sítě (64%), následují hry (56%), poslech hudby (52%), chatování (48%), surfování po Internetu (34%), sledování filmů (32%), příprava do školy (22%), nakupování (10%), a nakonec programování a jiné (6%).

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak je to celkem vyrovnané - sociální sítě, poslech hudby spolu s chatováním, sledování filmů, hry, surfování po Internetu, příprava do školy, nakupování, programování a jiné. Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi různé. 189 dotázaných dalo celkem 806 odpovědí. To znamená, že každý označil 4,3 odpovědi.

Otázka č. 16:

K čemu Internet nejčastěji používáš?

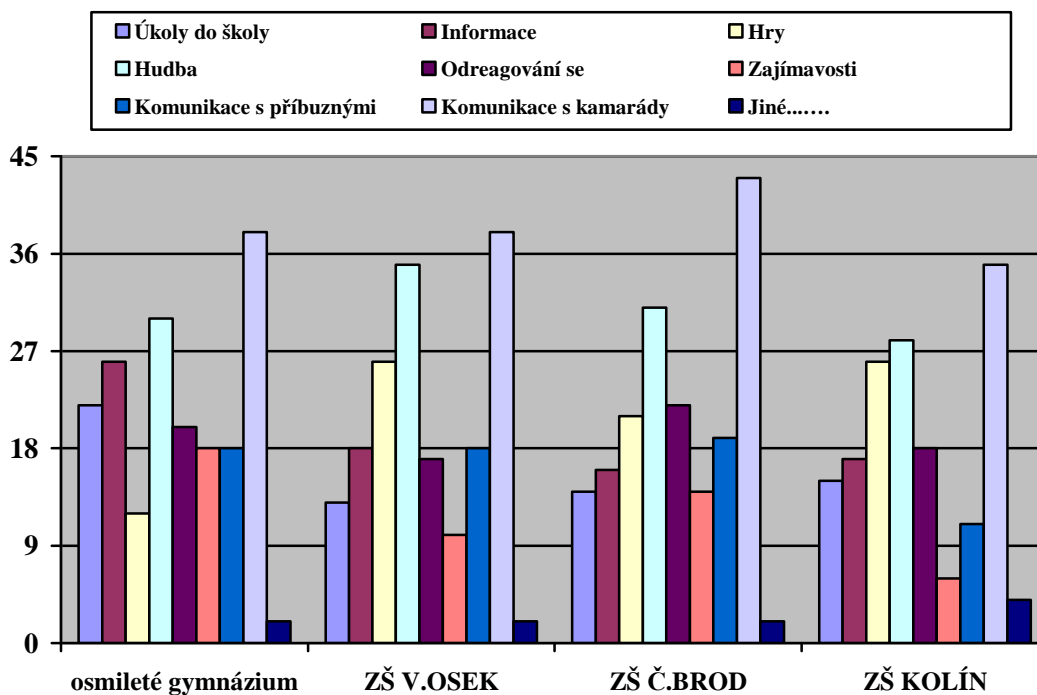
- úkoly do školy*
- informace*
- hry*
- hudba*
- odreagování se*
- zajímavosti*
- komunikace s příbuznými*
- komunikace s kamarády*
- jiné.....*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro určení četnosti využití Internetu. Respondenti měli možnost seřadit až osm možností. Devátou možností mohli sami vyjádřit aktivitu, kterou provozují. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 5 a v grafu č. 5.

Tabulka 5: K čemu Internet nejčastěji používáš

Otázka č.16	K čemu Internet nejčastěji používáš?								
	Úkoly škola	Informace	Hry	Hudba	Odreagování se	Zajímavosti	Komunikace s příbuznými	Komunikace s kamarády	Jiné
osmileté gymnázium	22	26	12	30	20	18	18	38	2
ZŠ V.OSEK	13	18	26	35	17	10	18	38	2
ZŠ Č.BROD	14	16	21	31	22	14	19	43	2
ZŠ KOLÍN	15	17	26	28	18	6	11	35	4
Celkem	64	77	85	124	77	48	66	154	10

Graf 5: K čemu Internet nejčastěji používáš

Vyhodnocení otázky č. 16

Na osmiletém gymnáziu je na prvním místě komunikace s kamarády (82,61%), následuje hudba (65,22%), informace (56,52%), úkoly do školy (47,83%), odreagování se (43,48%), zajímavosti spolu s komunikací s příbuznými (39,13%), hry (26,09%) a jiné (4,35%). Na ZŠ Velký Osek je na prvním místě komunikace s kamarády (79,17%), následuje hudba (72,92%), hry (54,17%), informace spolu s komunikací s příbuznými (37,5%), odreagování se (35,42%), úkoly do školy (27,08%), zajímavosti (20,83%) a jiné (4,17%). Na ZŠ v Českém Brodu je na prvním místě komunikace s kamarády (95,56%), následuje hudba (68,89%), odreagování se (48,89%), hry (46,67%), komunikace s příbuznými (42,22%), informace (35,56%), úkoly do školy spolu se zajímavostmi (31,11%) a jiné (4,44%). Na ZŠ v Kolíně je na prvním místě komunikace s kamarády (70%), následuje hudba (56%), hry (52%), odreagování se (36%), informace (34%), úkoly do školy (30%), komunikace s příbuznými (22%), zajímavosti (12%) a jiné (8%).

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak je to poměrně rovnoměrně rozčleněné. Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi různé. 189 dotázaných dalo celkem 705 odpovědí. To znamená, že každý označil 3,73 odpovědi.

Otázka č. 25:

Máte 4 hodiny volna – jak je nejraději strávíte? (*stupnice od 1=nejraději*)

_____ *sportem*

_____ *s rodinou*

_____ *s kamarády*

_____ *návštěvou kulturního zařízení (kino, divadlo, muzeum,...)*

_____ *odpočinkem*

_____ *čtením*

_____ *u počítače*

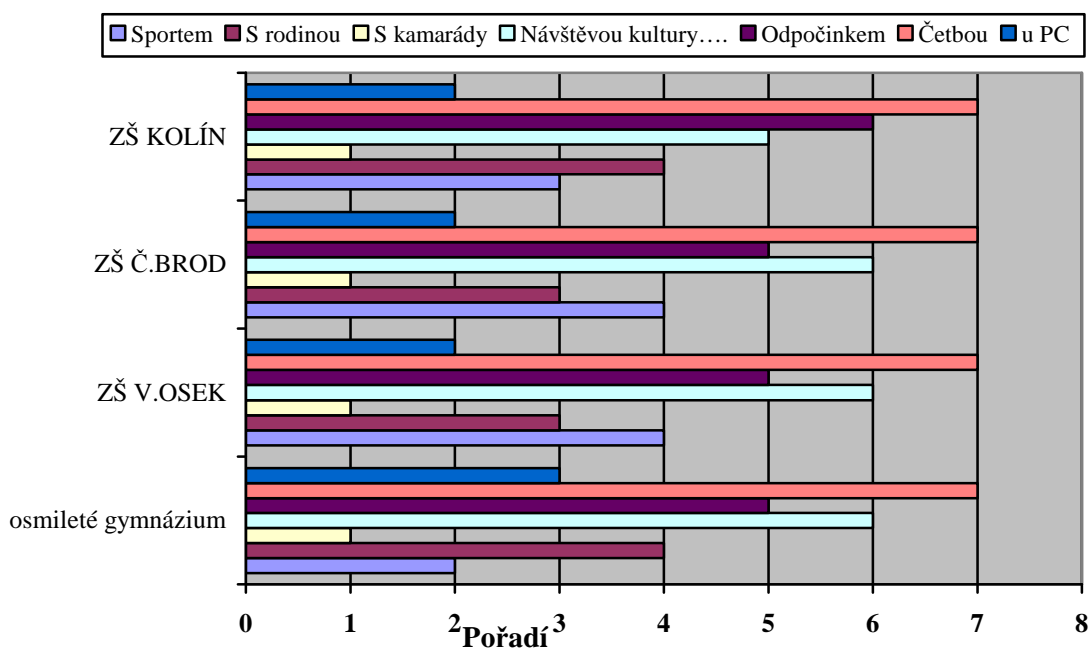
_____ *jinak (vypište v případě potřeby).....*

_____ .....

Tuto otázku jsem položil respondentů pro určení pořadí volnočasových aktivit z jejich pohledu. Respondenti měli možnost seřadit až sedm možností. Osmou možností mohli sami vyjádřit aktivitu, kterou provozují. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 6 a v grafu č. 6.

Tabulka 6: Trávení volného času

Otázka č.25	Máte 4hodiny volna - jak je nejráději strávíte? (stupnice od 1=nejraději)							
	Sportem	S rodinou	S kamarády	Návštěvou kultury....	Odpočinkem	Četbou	u PC	Jinak .....
osmileté gymnázium	2	4	1	6	5	7	3	Hudba, psaní
ZŠ V.OSEK	4	3	1	6	5	7	2	Zábava, kreslení, ryby
ZŠ Č.BROD	4	3	1	6	5	7	2	Hudba
ZŠ KOLÍN	3	4	1	5	6	7	2	
Celkem	3	4	1	5	6	7	2	

Graf 6: Trávení volného času

Vyhodnocení otázky č. 25

Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi podobné. Všechny školy nakonec na první místo zařadily trávení volného času s kamarády. Na druhém místě bylo trávení u počítače vyjma gymnázia, kde byl druhý sport. Gymnázium dalo na třetí místo počítač a na čtvrté rodinu. Kolínská škola dala na třetí místo sport a na čtvrté rodinu, kdežto školy ve Velkém Oseku a Českém Brodě na třetí místo rodinu a na čtvrté sport. Na pátém daly odpočinek vyjma Kolína, který dal návštěvu kulturních zařízení odpočinek až na šesté. Ostatní daly na šesté místo návštěvu kulturních zařízení a všechny školy daly jako poslední četbu.

Z toho vyplývá, že kamarádi mají jednoznačnou přednost před ostatními aktivitami, zato o četbu už asi nebývá zájem. Našli se v průběhu sčítání „vlastovky“, které četbu psali s nižším číslem, ale nikdy do první trojky.

Hypotéza 1c:

Děti tráví více času na počítači oproti přípravě do školy.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 10 a č. 13

Otázka č. 10:

Kolik hodin **denně** věnuješ školní přípravě?

- 0-2
- 3-4
- 5-6
- 7 a více

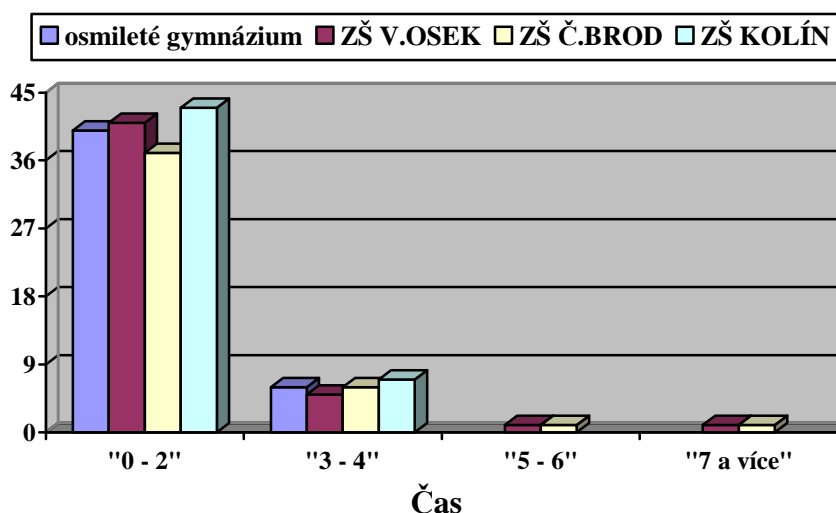
Tuto otázku jsem položil respondentů pro určení doby, kterou tráví školní přípravou. Respondenti měli výběr ze 4 možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 7 a v grafu č. 7.

Tabulka 7: Denní školní příprava

Otázka č.10	Kolik hodin denně věnuješ školní přípravě?			
	0-2	3-4	5-6	7 a více
osmileté gymnázium	40	6		
ZŠ V.OSEK	41	5	1	1
ZŠ Č.BROD	37	6	1	1
ZŠ KOLÍN	43	7		
Celkem	161	24	2	2

Graf 7: Denní školní příprava

Vyhodnocení otázky č. 10

Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi jednotné. Nejvíce odpovědí na všech školách je, že děti tráví přípravou do školy 0-2 hodiny denně (gymnázium – 86,96%, Velký Osek – 85,42%, Český Brod – 82,22% a Kolín – 86%). Na druhém místě je zařazena doba 3-4 hodin (gymnázium – 13,04%, Velký Osek – 10,42%, Český Brod – 13,33% a Kolín – 14%). Další dvě možnosti nebyly na gymnáziu a v Kolíně vůbec označeny, v Českém Brodě a ve Velkém Oseku bylo u každého časového pásma jedno označení (Český brod 2x2,22%, Velký Osek – 2,08%).

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak jednoznačně převažuje nejnižší časové údobí (85,18%), následuje období 3-4 hodin (12,70%) a pak dvě zanedbatelná údobí (každé 1,06%).

Otázka č. 13:

Kolik hodin **každý den** strávíš u počítače?

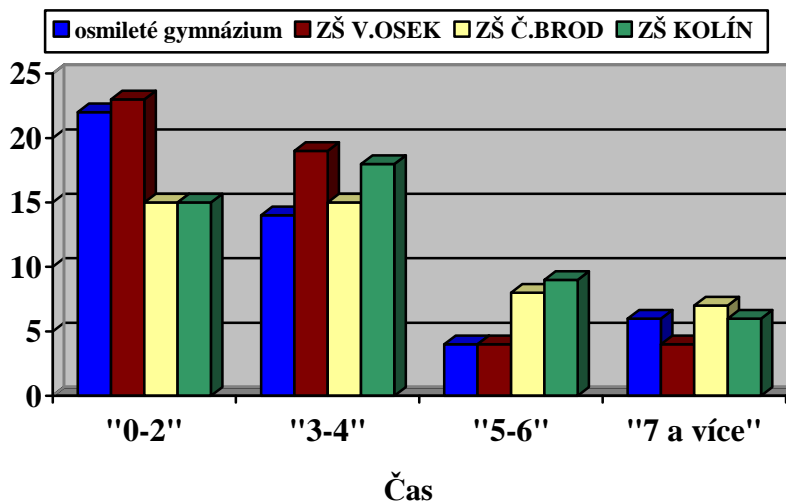
- 0-2
- 3-4
- 5-6
- 7 a více

Tuto otázku jsem položil respondentů pro určení doby, kterou tráví každý den na počítači. Respondenti měli výběr ze 4 možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 8 a v grafu č. 8.

Tabulka 8: Denní sezení u PC

Otázka č.13	Kolik hodin denně strávíš u PC?			
	0-2	3-4	5-6	7 a více
osmileté gymnázium	22	14	4	6
ZŠ V.OSEK	22	18	4	4
ZŠ Č.BROD	15	15	8	7
ZŠ KOLÍN	16	19	9	6
Celkem	75	66	25	23

Graf 8: Denní sezení u PC

Vyhodnocení otázky č. 13

Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi podobné. Podle odpovědí tráví u počítače denně 0-2 hodiny denně děti z gymnázia – 47,83% a ve Velkém Oseku – 45,84%. Na druhém místě je na gymnáziu doba 3-4 hodin – 30,43%, třetí je 7 a více – 13,04 a poslední je 5-6 hodin – 8,7%. Na druhém místě ve Velkém Oseku je doba 3-4 hodin – 37,5%, třetí je shodně 5-6 hodin a 7 a více – 8,33%. V Kolíně je na prvním místě období 3-4 hodin denně – 38%, na druhém je doba 0-2 – 32%, na třetím je doba 5-6 – 18% a poslední je 7 a více – 12%. V Českém Brodu je první místo shodné u časových období 0-2 a 3-4 – 33,33%, na třetím je doba 5-6 – 17,78% a poslední je 7 a více – 15,56%.

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak je první nejnižší časové údobí (39,68%), následuje období 3-4 hodin (34,92%), třetím je doba 5-6 (13,23%) a poslední je 7 a více (12,17%).

Hypotéza 1d:

Děti pomoci Internetu komunikují s okolím a řeší tak své problémy.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 17, č. 18, č. 19, č. 20 a č. 22

Otázka č. 17:

Využíváš internet ke komunikaci (chat, ICQ, SKYPE apod.)?

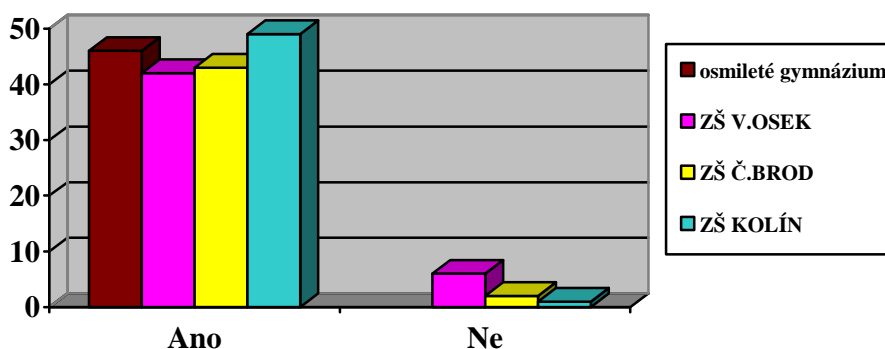
- ano*
- ne*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda využívají komunikační možnosti Internetu. Respondenti měli výběr z možností ANO - NE. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 9 a v grafu č. 9.

Tabulka 9: Komunikace přes Internet

Otázka č.17	Využíváš Internet ke komunikaci (chat, ICQ, SKYPE...)?	
	Ano	Ne
osmileté gymnázium	46	
ZŠ V.OSEK	42	6
ZŠ Č.BROD	43	2
ZŠ KOLÍN	49	1
Celkem	180	9

Graf 9: Komunikace přes Internet

Vyhodnocení otázky č. 17

Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi jednoznačné. Většina respondentů komunikuje přes Internet. Dokonce na gymnáziu komunikují všichni oslovení respondenti. Ve Velkém Oseku je 6 dětí, které nekomunikují (12,5%). V Českém Brodu jsou to dva jedinci (4,44%) a v Kolíně pouze jeden (2%). Všichni ostatní využívají komunikaci prostředím Internetu. Celkové podíl nekomunikujících je 4,76%.

Otázka č. 18:

Jak často komunikuješ přes internet?

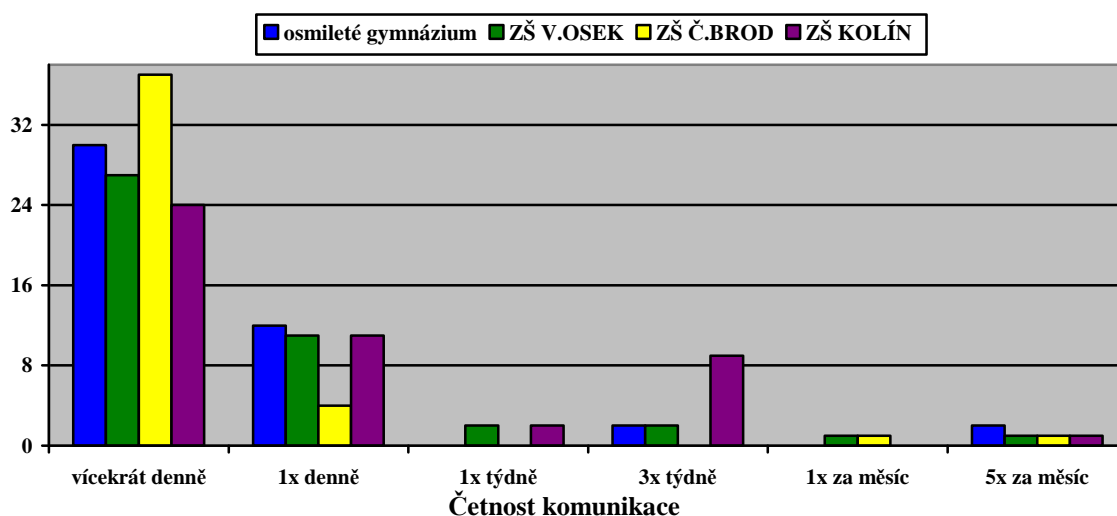
- vícekrát denně*
- 1xdenně*
- 1xtýdně*
- 3xtýdně*
- 1x za měsíc*
- 5x za měsíc*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda využívají komunikační možnosti Internetu. Respondenti měli výběr ze šesti možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 10 a v grafu č. 10.

Tabulka 10: Četnost komunikace

Otázka č.18	Jak často komunikuješ přes Internet?					
	vícekrát denně	1x denně	1x týdně	3x týdně	1x za měsíc	5x za měsíc
osmileté gymnázium	30	12		2		2
ZŠ V.OSEK	25	11	2	2	1	1
ZŠ Č.BROD	37	4			1	1
ZŠ KOLÍN	26	11	2	9		1
Celkem	118	38	4	13	2	5

Graf 10: Četnost komunikace

Vyhodnocení otázky č. 18

Výsledky odpovědí na otázku jsou celkem jednotné. Z celkového pohledu je jasně vidět, že komunikace probíhající vícekrát denně má jednoznačné prvenství (65,56%). Následuje komunikace jedenkrát za den (21,11%). Další pořadí je 3x týdně (7,22%), 5x za měsíc (2,78%), 1x týdně (2,22%) a 1x za měsíc (1,11%).

Na gymnáziu je na prvním místě vícekrát denně (65,22%). Následuje komunikace jedenkrát za den (26,10%). Další pořadí je 3x týdně a 5x za měsíc (4,34%). Ve Velkém Oseku je první vícekrát denně (59,53%). Následuje komunikace jedenkrát za den

(26,19%). Další pořadí je 3xtýdně a 1xtýdně (4,76%), 5x za měsíc a 1x za měsíc (2,38%). V Českém Brodu je také první vícekrát denně (86,05%). Následuje komunikace jedenkrát za den (9,29%). Další pořadí 5x za měsíc a 1x za měsíc (2,33%). A v Kolíně je první vícekrát denně (53,06%). Následuje komunikace jedenkrát za den (22,45%). Další pořadí je 3xtýdně (18,37%), 1xtýdně (4,08%) a 5x za měsíc (2,04%).

Otázka č. 19:

Co bys dělal (a), kdybys neměl (a) internet a nemohl (a) komunikovat s okolím?

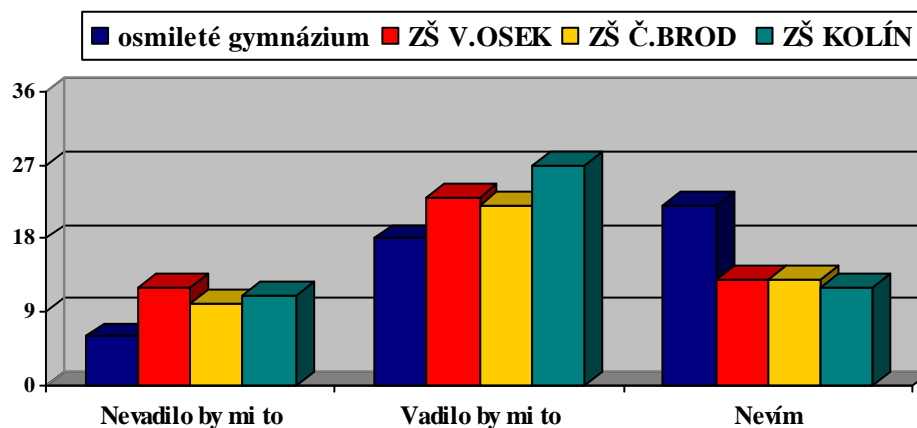
- nevadilo by mi to
- vadilo by mi to
- nevím

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda využívají komunikační možnosti Internetu. Respondenti měli výběr ze třech možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 11 a v grafu č. 11.

Tabulka 11: Nemáme Internet

Otázka č.19	Co by jsi dělal (a), kdybys neměl Internet a nemohl (a) komunikovat s okolím?		
	Nevadilo by mi to	Vadilo by mi to	Nevím
osmileté gymnázium	6	18	22
ZŠ V.OSEK	12	23	13
ZŠ Č.BROD	10	22	13
ZŠ KOLÍN	11	27	12
Celkem	39	90	60

Graf 11: Nemáme Internet

Vyhodnocení otázky č. 19

Výsledky odpovědí na otázku jsou velmi podobné. Většině respondentů vadí, nemít Internet či Internetovou komunikaci. Na základní škole v Českém Brodu (48,89%), ve Velkém Oseku (47,92%) a v Kolíně (54%) je na prvním místě odpověď vadí. Na těchto školách je na druhém místě nevím (Kolín – 24%, Velký Osek – 27,08%, Český Brod – 28,89%) a třetí je nevadilo (Kolín – 22%, Velký Osek – 25%, Český Brod – 22,22%). Na Gymnáziu je na prvním místě odpověď, že neví (47,83%), až potom je odpověď vadilo (39,13%) a poslední je nevadilo s 13,04%.

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak jednoznačně převažuje odpověď, že by dotázaným vadilo nemít Internet (47,62%). Neví 31,75% a nevadilo by nemít Internet 20,63% pubescentů. Z celkového pohledu je vidět, že minimálně pětině oslovených nevadí, kdyby nemohli vysedávat u Internetu či používat Internetovou komunikaci.

Otázka č. 20:

Ke komunikaci s kamarády a příbuznými nejčastěji využíváš:

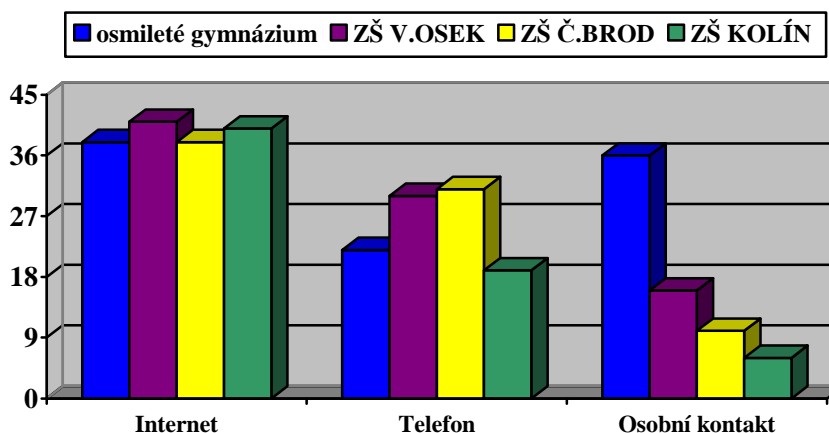
- Internet*
- Telefon*
- osobní kontakt*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda využívají komunikační možnosti Internetu. Respondenti měli výběr ze třech možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 12 a v grafu č. 12.

Tabulka 12: Komunikace s blízkým okolím

Otázka č.20	Ke komunikaci s kamarády a příbuznými nejčastěji využíváš:		
	Internet	Telefon	Osobní kontakt
osmileté gymnázium	38	22	36
ZŠ V.OSEK	41	30	16
ZŠ Č.BROD	38	31	10
ZŠ KOLÍN	40	19	6
Celkem	157	102	68

Graf 12: Komunikace s blízkým okolím

Vyhodnocení otázky č. 20

Výsledky odpovědí na otázku jsou celkem jednotné. Z celkového pohledu je jasně vidět, že komunikace probíhá především pomocí Internetu (83,07%). Následuje komunikace pomocí telefonu (53,97%) a nakonec je osobní kontakt (35,98%). Více než jednu odpověď provedlo 138 respondentů. To znamená, že neupřednostňují pouze jeden typ komunikace, což představuje 73,02% dotázaných.

Na základní škole v Českém Brodu (84,44%), ve Velkém Oseku (85,42%) a v Kolíně (80%) je na prvním místě Internet. Na druhém místě telefon (Kolín – 38%, Velký Osek – 62,5%, Český Brod – 68,89%) a třetí je osobní kontakt (Kolín – 12%, Velký Osek – 33,33%, Český Brod – 22,22%). Na Gymnáziu je na prvním místě odpověď Internet (82,61%), potom je osobní kontakt (78,26%) a poslední je telefon s 47,83%. Na gymnáziu odpověděli v průměru všichni dotázaní minimálně dva druhy komunikace. To znamená, že na střední škole neprobíhá pouze jednostranná komunikace, ale že využívají vícero způsobů.

Otázka č. 22:

Vyřešil (a) jsi pomocí internetové komunikace nějaký problém?

- Ano
- Ne

Jaký? (konkretizuj)

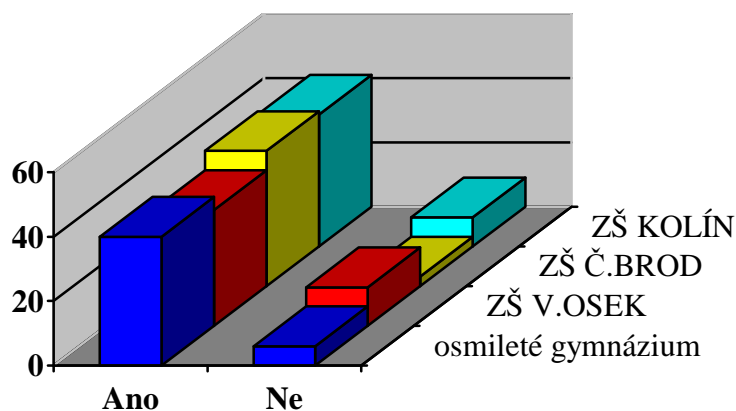
- Školní
- Sportovní
- Osobní
- rodinný,
- jiný.....

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda pomocí Internetu řeší své problémy. Respondenti měli výběr z možností ANO – NE s následným konkrétnějším rozčleněním. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 13 a v grafu č. 13 a 14.

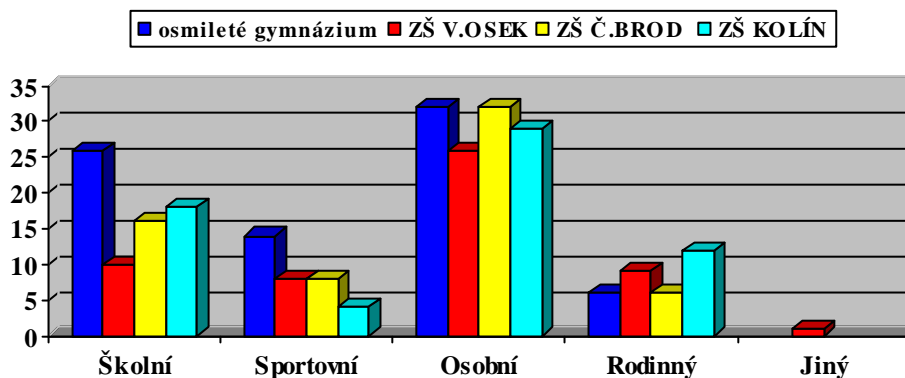
Tabulka 13: Řešení problémů

Otázka č.22	Vyřešil jsi pomocí Internetové komunikace nějaký problém?		Jaký? Konkretizuj:				
	Ano	Ne	Školní	Sportovní	Osobní	Rodinný	Jiný
osmileté gymnázium	40	6	26	14	32	6	
ZŠ V.OSEK	36	12	10	8	26	9	1
ZŠ Č.BROD	42	3	16	8	32	6	
ZŠ KOLÍN	41	9	18	4	29	12	
Celkem	159	30	70	34	119	33	1

Graf 13: Řešení problémů

Graf 14: Rozbor problémů

Vyhodnocení otázky č. 22

Výsledky odpovědí na první část otázky jsou velmi jednoznačné. Většina respondentů pomocí Internetové komunikace vyřešila nějaký problém. Na gymnáziu nevyřešilo problém pouze 6 studentů (13,04%). Ve Velkém Oseku 12 dětí (25%), v Českém Brodu jsou to 3 jedinci (6,67%) a v Kolíně 9 studentů (18%). Všichni ostatní vyřešili nějaký problém pomocí Internetové komunikace. Celkové podíl dětí, které nevyřešili nějaký problém, je 15,87%.

Výsledky odpovědí na druhou část otázky jsou různorodé. Na osmiletém gymnáziu i na všech ostatních školách je na prvním místě vyřešení osobního problému. Na gymnáziu je to 80%, na ZŠ ve Velkém Oseku to je 72,22%, na ZŠ v Českém Brodu to je 76,19% a na ZŠ v Kolíně 70,73%. Na osmiletém gymnáziu a na všech ostatních školách je na druhém místě vyřešení školního problému. Na gymnáziu je to 65%, na ZŠ ve Velkém Oseku to je 27,78%, na ZŠ v Českém Brodu to je 38,09% a na ZŠ v Kolíně 43,90%. Na gymnáziu je stejně jako na ZŠ v Českém Brodu na třetím místě řešení sportovních problémů. Na gymnáziu to je 35% a na ZŠ v Českém Brodě 19,05%. Na čtvrtém místě je řešení rodinných problémů (gymnázium – 15%, Český Brod – 14,29%) Na ZŠ ve Velkém Oseku a v Kolíně je na třetím místě řešení rodinných problémů. Ve Velkém Oseku to dělá 25% a v Kolíně 29,27%. Na čtvrtém místě je řešení sportovních problémů (Velký Osek – 22,22%, Kolín – 9,76%). Ve velkém Oseku byla vyhodnocena i odpověď – jiný a to kamarádský problém (2,78%).

Od 159 dětí, které vyřešily nějaký problém, bylo získáno o 98 více označení než jedno, což představuje 61,64%.

6.2 VÝZKUMNÁ otázka č. 2:

Další cílem mé práce je: “Jakou roli hraje ve volnočasovém vyžití velikost měst?“. Tento cíl se pokusím objasnit za pomoci následujících hypotéz, ke kterým se vážali i určité otázky v dotazníku.

Hypotéza 2:

Čím větší město, tím více možností pro různé kroužky.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 5,6,7,8 a 9.

Otázka č. 5:

Máš dostatečný výběr zájmové činnosti ve Vašem městě (kde navštěvuješ školu)?

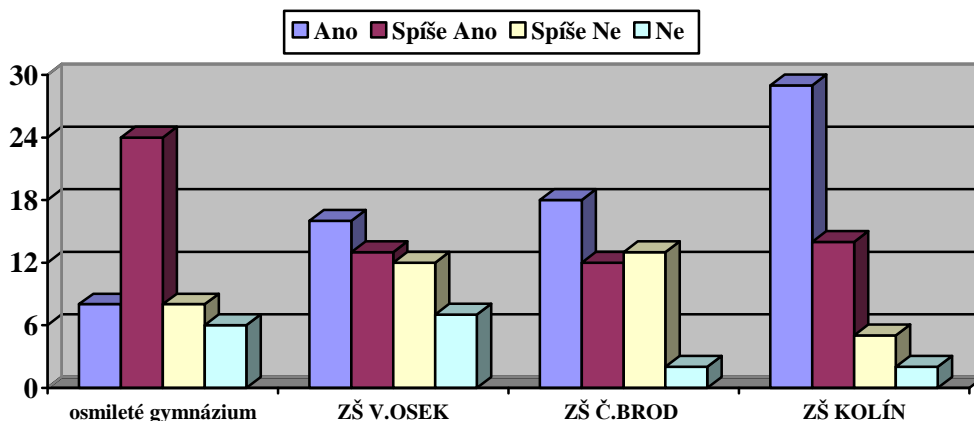
- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda mají dostatečný výběr zájmové činnosti. Respondenti měli výběr ze čtyř možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 14 a v grafu č. 15.

Tabulka 14: Výběr zájmové činnosti

Otázka č.5	Máš dostatečný výběr zájmové činnosti ve Vašem městě (kde navštěvuješ školu)?			
	Ano	Spíše Ano	Spíše Ne	Ne
osmileté gymnázium	8	24	8	6
ZŠ V.OSEK	16	13	12	7
ZŠ Č.BROD	18	12	13	2
ZŠ KOLÍN	29	14	5	2
Celkem	71	63	38	17

Graf 15: Výběr zájmové činnosti

Vyhodnocení otázky č. 5

Výsledky odpovědí jsou kladné především ve větším městě (Kolín) a méně pozitivní na ZŠ ve zbylých městech.

Na gymnáziu zaujímá první místo odpověď – spíše ANO (52,17%), následuje se shodným počtem hlasů ANO a spíše NE (17,39%) a poslední je rozhodné NE (13,05%). Ve Velkém Oseku i v Kolíně je pořadí stejné. První je ANO (Kolín - 58%, Velký Osek – 33,34%), následuje spíše ANO (Kolín - 28%, Velký Osek – 27,08%), spíše NE (Kolín - 10%, Velký Osek - 25%) a nakonec NE (Kolín - 4%, Velký Osek – 14,58%). V Českém Brodu je také první ANO (40%), za ním však následuje spíše NE (28,89%), spíše ANO (26,67%) a nakonec NE (4,44%).

Z celkového pohledu je pro ANO (37,57%), pro spíše ANO (33,33%), pro spíše NE (20,11%) a pro NE (8,99%). Z toho je vidět, že více jak dvě třetiny respondentů považují výběr zájmové činnosti za dostatečný.

Otázka č. 6:

Víš, kde hledat nabídku kroužků ve tvém okolí?

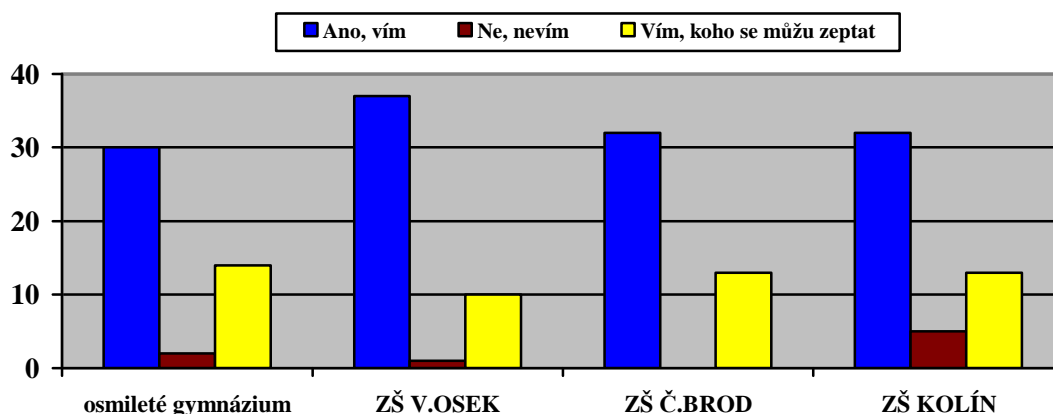
- ano, vím
- ne, nevím
- vím, koho se můžu zeptat

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda vědí, kde hledat nabídku kroužků. Respondenti měli výběr ze tří možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 15 a v grafu č. 16.

Tabulka 15: Hledání nabídky kroužků

Otázka č.6	Víš, kde hledat nabídku kroužků ve Tvém okolí?		
	Ano, vím	Ne, nevím	Vím, koho se můžu zeptat
osmileté gymnázium	30	2	14
ZŠ V.OSEK	37	1	10
ZŠ Č.BROD	32	0	13
ZŠ KOLÍN	32	5	13
Celkem	131	8	50

Graf 16: Hledání nabídky kroužků

Vyhodnocení otázky č. 22

Podle výsledků je poznat, že naprostá většina (69,31%) dětí ví, kde má hledat nabídku kroužků. Naopak neví to pouze zanedbatelné procento dotázaných (4,23%). Zbytek ví, koho v případě potřeby se má zeptat.

Výsledky odpovědí jsou na všech školách stejné. Na prvním místě ANO (Velký Osek – 77,08%, Český Brod – 71,11%, Kolín - 64%, Gymnázium – 65,22%), následuje - Vím, kde se můžu zeptat (Velký Osek – 20,83%, Český Brod – 28,89%, Kolín - 26%, Gymnázium – 30,43%). Poslední je - NE, nevím (Velký Osek – 2,08%, Kolín - 10%, Gymnázium – 4,35%). Na ZŠ v Českém Brodu neodpověděl ani jeden z dotázaných, že by nevěděl, kde hledat nabídku kroužků.

Otázka č. 7:

Myslíš, že je tato nabídka dostatečná?

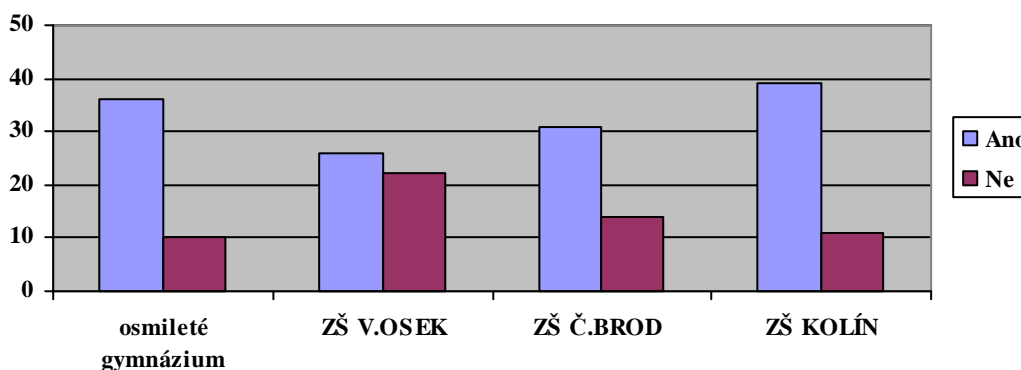
- ano
 ne

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda mají dostatečnou nabídku kroužků ve svém okolí. Respondenti měli výběr z možností ANO – NE. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 16 a v grafu č. 17.

Tabulka 16: Dostatečná nabídka

Otázka č.7	Myslíš, že je tato nabídka dostatečná?	
	Ano	Ne
osmileté gymnázium	36	10
ZŠ V.OSEK	26	22
ZŠ Č.BROD	31	14
ZŠ KOLÍN	39	11
Celkem	132	57

Graf 17: Dostatečná nabídka

Vyhodnocení otázky č. 7

I v tomto případě je dle výsledků znatelné, že naprostá většina (68,84%) dětí považuje nabídku za dostatečnou. Za nedostatečnou ji považuje necelá třetina (30,16%) z dotázaných.

Výsledky odpovědí jsou na všech školách stejné. Velký Osek – ANO (54,17%), NE (45,83%). Český Brod – ANO (68,89%), NE (31,11%). Kolín – ANO (78%) NE (22%), a Gymnázium – ANO (78,26%), NE (21,74%). Nejméně ji považují za dostatečnou v nejmenším městě výběru – Velkém Oseku. Naopak nejvíce dostatečná je v největším městě výběru – Kolínu.

Otázka č. 8:

Musíš jezdit za aktivitami do jiného města či vesnice?

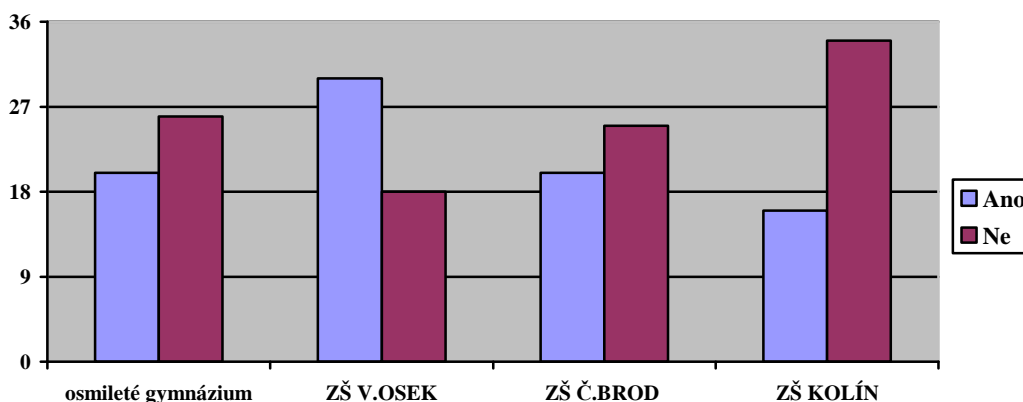
- ano
- ne

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda je potřeba přepravy za aktivitami. Respondenti měli výběr z možností ANO – NE. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 17 a v grafu č. 18.

Tabulka 17: Dojíždění za aktivitami

Otázka č.8	Musíš jezdit za aktivitami do jiného města či vesnice?	
	Ano	Ne
osmileté gymnázium	20	26
ZŠ V.OSEK	30	18
ZŠ Č.BROD	20	25
ZŠ KOLÍN	16	34
Celkem	86	103

Graf 18: Dojíždění za aktivitami

Vyhodnocení otázky č. 8

Výsledky odpovědí této otázky jsou na všech školách velmi podobné. Změna je patrná u Kolína, kde za aktivitami jezdí přibližně třetina oslovených (32%) a nemusí (68%). Lze i usuzovat, že dojíždějící jsou z přilehlých vesnic kolem Kolína.

Ostatní už ve větší míře musí dojíždět. Velký Osek – ANO (62,5%), NE (37,5%). Český Brod – ANO (44,44%), NE (55,56%) a Gymnázium – ANO (43,48%), NE (56,52%). Podle výsledků musí z Velkého Oseku dojíždět nadpoloviční většina.

Z celkového pohledu nemusí dojíždět 54,5% dotázaných a musí dojíždět 45,5%.

Otázka č. 9:

Je nějaký kroužek či aktivita, která není ve Tvém dosahu a rád (a) bys ho navštěvoval?

- ano
 ne

Jaký?.....

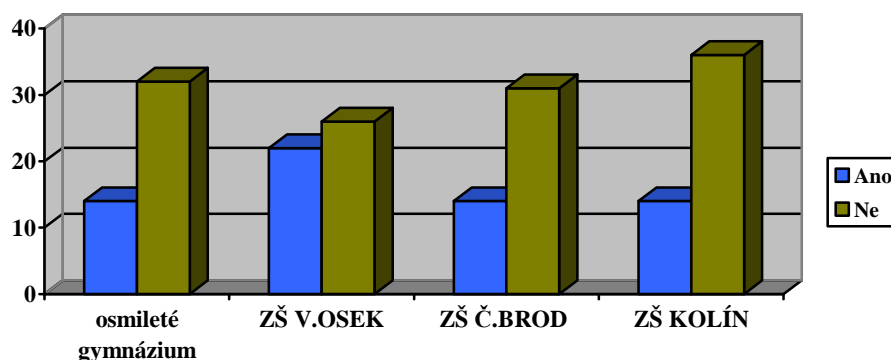
Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda existuje nějaký kroužek či aktivita, kterou by rádi navštěvovali. Respondenti měli výběr z možností ANO – NE s následným možným doplněním typu kroužku. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 18 a v grafu č. 19.

Tabulka 18: Aktivity mimo dosah

Otázka č.9	Je nějaký kroužek či aktivita, která není ve Tvém dosahu a rád(a) by jsi ho navštěvoval?		
	Ano	Ne	Jaký?
osmileté gymnázium	14	32	Capoeira, házená, jóga, hokejbal
ZŠ V.OSEK	22	26	rybaření, ragby, baseball, fotografování, karate, lyžování
ZŠ Č.BROD	14	31	bojové sporty, plavání, florbal
ZŠ KOLÍN	14	36	hokejbal, ragby, bojové sporty, gymnastika, jóga, jízda na koních
Celkem	64	125	

Graf 19: Aktivity mimo dosah

Vyhodnocení otázky č. 9

Výsledky odpovědí jsou na všech školách podobné. Velký Osek – NE (54,17%), ANO (45,83%). Český Brod – NE (68,89%), ANO (31,11%). Kolín – NE (72%) ANO (28%), a Gymnázium – NE (69,56%), ANO (30,44%).

Z celkového pohledu aktivita nechybí 66,14% dotázaných a chybí 33,86%. Z doplňující části je viditelné, že chybí různá sportovní odvětví, ale třeba také fotografický kroužek, jóga či rybaření.

6.3 VÝZKUMNÁ otázka č. 3:

Další cílem mé práce je: “ Chodí děti do kroužků, jak často a vědí o jejich činnosti rodiče? “. Tento cíl se pokusím objasnit za pomoci následujících hypotéz, ke které se vážali i určité otázky v dotazníku.

Hypotéza 3a:

Téměř polovina dětí navštěvuje různé kroužky minimálně jednou týdně.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 3 a 4.

Otázka č. 3:

Navštěvuješ nějaké kroužky?

- ano
- ne

Vyjmenuj je – max. 5 (čitelně prosím):

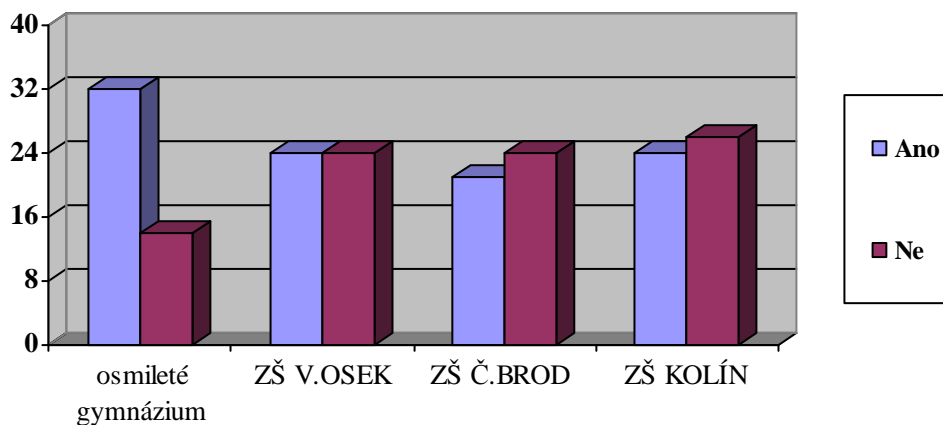
1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda navštěvují nějaký kroužek. Respondenti měli výběr z možností ANO – NE s následným možným doplněním typu kroužku. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 19 a v grafu č. 20.

Tabulka 19: Návštěva kroužků

Otázka č.3	Navštěvuješ nějaké kroužky		Vyjmenuj				
	Ano	Ne					
osmileté gymnázium	32	14	Sport	Hudba	Zpěv	Cizí jazyky	Tanec
ZŠ V.OSEK	24	24	Sport	Hudba	Tanec	Divadlo	Skaut
ZŠ Č.BROD	21	24	Sport	Hasiči	Cizí jazyky	Aerobic	Zpěv
ZŠ KOLÍN	24	26	Sport	Cizí jazyky	Hudba	Aerobic	Tanec
Celkem	101	88	Sport	Hudba	Tanec	Cizí jazyky	Aerobic

Graf 20: Návštěva kroužků

Vyhodnocení otázky č. 3

Z vyhodnocení výsledků je vidět, že většina (53,44%) dětí chodí do nějakého kroužku. Děti, které nenavštěvují nějaké kroužky je 46,56% z dotázaných.

Výsledky odpovědí jsou na školách různé. Velký Osek – ANO (50%), NE (50%). Český Brod – ANO (46,67%), NE (53,33%). Kolín – ANO (48%) NE (52%), a Gymnázium – ANO (69,57%), NE (30,43%). Nejvíce chodí do kroužků žáci gymnázia, nejméně žáci ZŠ z Českého Brodu.

Z doplněných typů kroužku je největší podíl sportovního zaměření, dále pak hudební, taneční, na zpěv, cizí jazyky či aerobic. Zbylé kroužky byly uváděny pouze jedincem.

Otázka č. 4:

Jak často navštěvuješ kroužky?

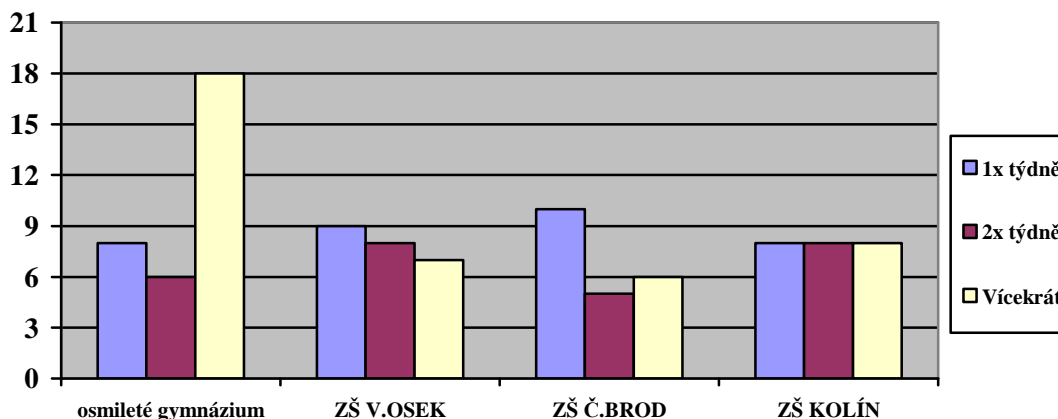
- 1x týdně
- 2x týdně
- více krát týdně, vypiš _____

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, jak často kroužky navštěvují. Respondenti měli výběr ze třech variant. Třetí variantu měli možnost upřesnit počtem. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 20 a v grafu č. 21.

Tabulka 20: Četnost docházky

Otázka č.4	Jak často navštěvuješ kroužky		
	1x týdně	2x týdně	Vícekrát
osmileté gymnázium	8	6	18
ZŠ V.OSEK	9	8	7
ZŠ Č.BROD	10	5	6
ZŠ KOLÍN	8	8	8
Celkem	35	27	39

Graf 21: Četnost docházky

Vyhodnocení otázky č. 4

Z celkového pohledu je nejčastější odpovědí vícekrát a to 38,61%. Následuje navštěvování kroužků jedenkrát týdně (34,65%) a nejmenší procento má dvakrát týdně (26,74%).

Na ZŠ v Kolíně jsou všechny tři možnosti stejné a to značí, že každá volba má přesnou třetinu (33,33%). Na ZŠ v Českém Brodu je první návštěvnost jedenkrát týdně (47,62%), pak vícekrát týdně (28,57%) a nakonec dvakrát týdně (23,81%). Na ZŠ ve Velkém Oseku je první jedenkrát týdně (37,5%), potom dvakrát týdně (33,33%) a poslední je vícekrát týdně (29,17%). Na gymnáziu je první vícekrát týdně (56,25%), jedenkrát týdně (25%) a dvakrát týdně (18,75%).

Z možnosti vícekrát bylo nejčastější 5x a to v kombinaci několika kroužků. V případě jednoho kroužku, bylo většinou označeno pouze jedenkrát týdně.

Hypotéza 3b:

Rodiče většinou vědí, co dělají jejich děti ve volném čase.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 24.

Otázka č. 24:

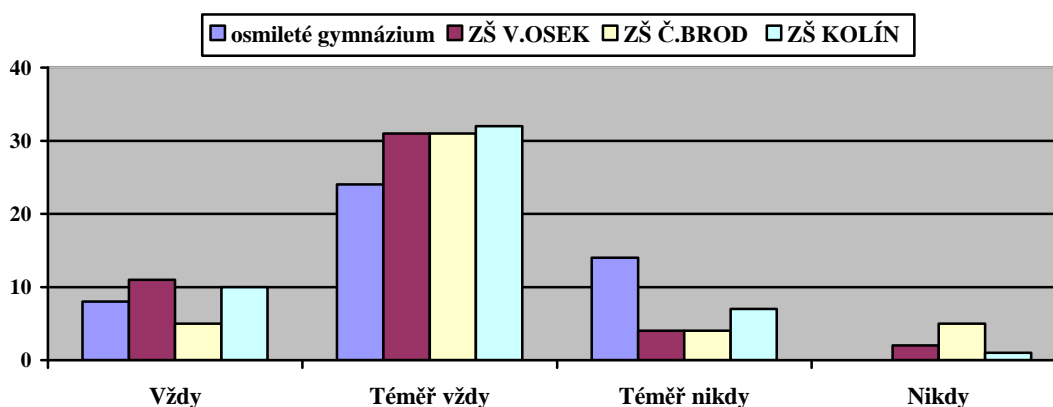
Vědí rodiče jak, kde a s kým trávíte svůj volný čas:

- vždy*
- téměř vždy*
- téměř nikdy*
- nikdy*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, zda rodiče vědí, jak, kde a s kým tráví volný čas. Respondenti měli výběr ze čtyř možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 21 a v grafu č. 22.

Tabulka 21: Rodiče vědí

Otázka č.24	Vědí rodiče jak, kde a s kým trávíte svůj volný čas?			
	Vždy	Téměř vždy	Téměř nikdy	Nikdy
osmileté gymnázium	8	24	14	0
ZŠ V.OSEK	11	31	4	2
ZŠ Č.BROD	5	31	4	5
ZŠ KOLÍN	10	32	7	1
Celkem	34	118	29	8

Graf 22: Rodiče vědí**Vyhodnocení otázky č. 24**

Výsledky této otázky jsou velmi zajímavé. Z celkového hlediska je jednoznačně na prvním místě odpověď - Téměř vždy (62,43%). Druhé místo je – Vždy (17,99%), následuje – Téměř nikdy (15,34%) a nakonec – Nikdy (4,33%).

Na gymnáziu zaujímá první místo odpověď – Téměř vždy (52,17%), následuje Téměř nikdy (30,44%), Vždy (17,39%) a poslední Nikdy (0%). Ve Velkém Oseku je první Téměř vždy (64,58%). Druhé místo je – Vždy (22,92%), následuje – Téměř nikdy (8,33%) a nakonec – Nikdy (4,17%). V Kolíně je také první Téměř vždy (64%). Druhé místo je – Vždy (20%), následuje – Téměř nikdy (14%) a nakonec – Nikdy (2%). V Českém Brodu je také první Téměř vždy (68,89%), za ním se stejným výsledkem je Vždy a Nikdy (11,11%), a nakonec Téměř nikdy (8,89%).

Z výsledku je tedy patrné, že rodiče mají činnost svých potomků stále pod kontrolou.

6.4 Dílčí VÝZKUMNÁ otázka č. 1:

Dílčím cílem mé práce je: “ K čemu děti využívají Internet?“. Tento cíl se pokusím objasnit za pomoci následujících hypotéz, ke kterým se vážali i určité otázky v dotazníku.

Hypotéza 4a:

Více než polovina dětí pracuje s Internetem déle než 4 roky.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 15.

Otázka č. 15:

Jak dlouho internet používáš? (přibližně)

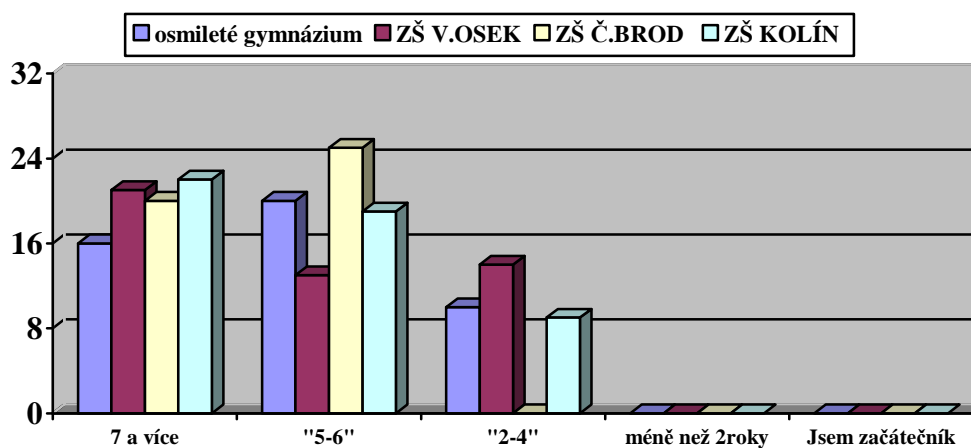
- 7 a více roků
- 5-6 let
- 2-4 roky
- méně než 2 roky
- jsem začátečník

Tuto otázku jsem položil respondentů pro určení doby, jak dlouho již Internet používají. Respondenti měli výběr z 5 možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 22 a v grafu č. 23.

Tabulka 22: Doba používání Internetu

Otázka č.15	Jak dlouho internet používáš? (přibližně)				
	7 a více	5-6	2-4	méně než 2roky	Jsem začátečník
osmileté gymnázium	16	20	10	0	0
ZŠ V.OSEK	21	13	14	0	0
ZŠ Č.BROD	20	25	0	0	0
ZŠ KOLÍN	22	19	9	0	0
Celkem	79	77	33	0	0

Graf 23: Doba používání Internetu

Vyhodnocení otázky č. 15

Když se na výsledky podívám z celkového hlediska, tak je první nejdelší časové období 7 a více let (41,80%), následuje období 5-6 let (40,74%), třetím je doba 2-4 roky (17,46%) a méně než dva roky a začátečník nedostali ani jeden hlas.

Na ZŠ v Kolíně je první období 7 a více (44%), pak 5-6 let (38%) a 2-4 roky (18%). Na ZŠ v Českém Brodu je první období 5-6 let (55,56%) a pak 7 a více let (44,44%). Na ZŠ ve Velkém Oseku je první období 7 a více (43,75%), pak 2-4 roky (29,17%) a 5-6 let (27,08%). Na gymnáziu je první období 5-6 let (43,48%) a pak 7 a více let (34,78%) a 2-4 roky (21,74%).

Z tohoto celkového výsledku vyplývá, že oslovení respondenti nejsou žádnými začátečníky v práci s Internetem.

Hypotéza 4b:

Minimum dětí využívá Internet k přípravě do školy.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 23.

Otázka č. 23:

Věci do školy řešíš pomocí:

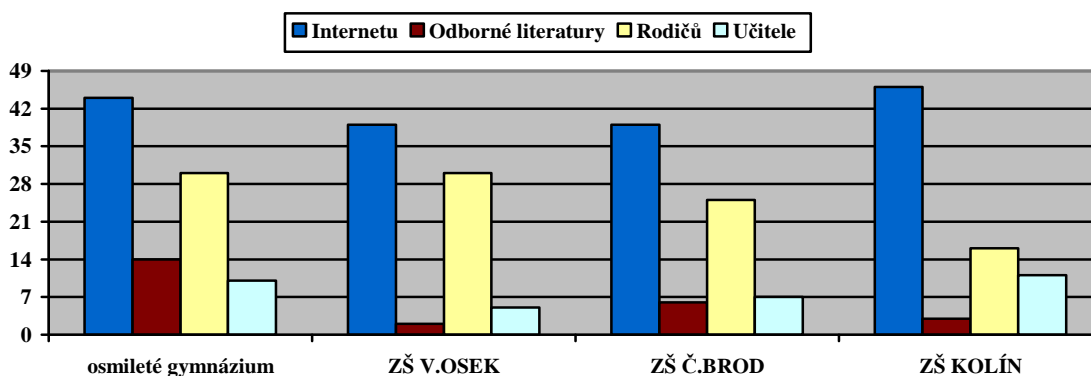
- *Internetu,*
- *Odborné literatury*
- *Rodičů*
- *Učitele*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, který pomocník je pro ně na prvním místě při přípravě do školy. Respondenti měli výběr ze čtyř možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 23 a v grafu č. 24.

Tabulka 23: Řešení věcí do školy

Otázka č.23	Věci do školy řešíš pomocí:			
	Internetu	Odborné literatury	Rodičů	Učitele
osmileté gymnázium	44	14	30	10
ZŠ V.OSEK	39	2	30	5
ZŠ Č.BROD	39	6	25	7
ZŠ KOLÍN	46	3	16	11
Celkem	168	25	101	33

Graf 24: Řešení věcí do školy

Vyhodnocení otázky č. 23

Výsledky této otázky jsou velmi zajímavé z celkového hlediska. Jednoznačně na prvním místě je Internet (88,89%). Druhé místo jsou – Rodiče (53,44%), následuje – Učitel (17,46%) a nakonec – Odborná literatura (13,23%).

Na gymnáziu zaujímá první místo odpověď – Internet (95,65%). Druhé místo jsou – Rodiče (65,22%), následuje – Odborná literatura (30,43%) a nakonec – Učitel (21,74%). Ve Velkém Oseku je první Internet (81,25%). Druhé místo jsou – Rodiče (62,50%), následuje – Učitel (10,42%) a nakonec – Odborná literatura (4,17%). V Kolíně je první Internet (92%). Druhé místo jsou – Rodiče (32%), následuje – Učitel (22%) a nakonec – Odborná literatura (6%). V Českém Brodu je první Internet (86,67%). Druhé místo jsou – Rodiče (55,56%), následuje – Učitel (15,56%) a nakonec – Odborná literatura (13,33%).

Z interpretace výsledků této otázky jednoznačně vyplývá, že stěžejním pomocníkem pro řešení věcí do školy se již stal Internet. Následují ho rodiče a učitelé. Poněkud na ústupu je jako pomocník odborná literatura.

Hypotéza 4c:

Informace ke svým zájmům získávají především prostřednictvím Internetu.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 21.

Otázka č. 21:

Informace o věcech, které Tě zajímají, získáváš:

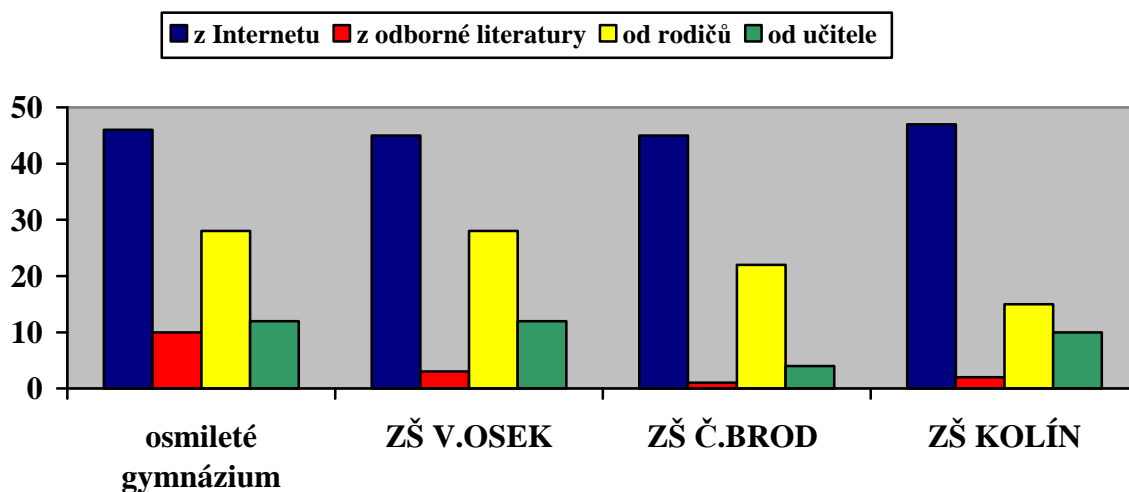
- z internetu
- z odborné literatury
- od rodičů
- od učitele

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, který pomocník je pro ně na prvním místě při získávání informací. Respondenti měli výběr ze čtyř možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 24 a v grafu č. 25.

Tabulka 24: Zdroje informací

Otázka č.21	Informace o věcech, které Tě zajímají, získáváš:			
	z Internetu	z odborné literatury	od rodičů	od učitele
osmileté gymnázium	46	10	28	12
ZŠ V.OSEK	45	3	28	12
ZŠ Č.BROD	45	1	22	4
ZŠ KOLÍN	47	2	15	10
Celkem	183	16	93	38

Graf 25: Zdroje informací

Vyhodnocení otázky č. 21

Výsledky této otázky jsou také velmi zajímavé z celkového hlediska. Jednoznačně na prvním místě je Internet (96,83%). Druhé místo jsou – Rodiče (49,21%), následuje – Učitel (20,11%) a nakonec – Odborná literatura (8,47%).

Na gymnáziu zaujímá první místo odpověď – Internet (100%). Druhé místo jsou – Rodiče (60,87%), následuje – Učitel (26,09%) a nakonec – Odborná literatura (21,74%). Ve Velkém Oseku je první Internet (93,75%). Druhé místo jsou – Rodiče (58,33%), následuje – Učitel (25%) a nakonec – Odborná literatura (6,25%). V Kolíně je první Internet (94%). Druhé místo jsou – Rodiče (30%), následuje – Učitel (20%) a nakonec – Odborná

literatura (4%). V Českém Brodu je první Internet (100%). Druhé místo jsou – Rodiče (48,89%), následuje – Učitel (8,89%) a nakonec – Odborná literatura (2,22%).

Z interpretace výsledků této otázky jednoznačně vyplývá, že největším pomocníkem při získávání informací k věcem, které jednotlivce zajímají, se stal Internet. Z celkového počtu 189 dotázaných jich 183 označilo Internet. Následují ho rodiče a učitelé. Oba jsou však již značně vzdáleni fenoménu dnešní doby. Odborná literatura dopadla ještě hůř než jako pomocník do školy.

6.5 Dílčí VÝZKUMNÁ otázka č. 2:

Dílčím cílem mé práce je: “ Co omezuje pubescenty v rozvoji svých zájmů?“. Tento cíl se pokusím objasnit za pomoci následující hypotézy, ke které se vázali i určité otázky v dotazníku.

Hypotéza 5:

Nejčastějším důvodem, proč se děti nevěnují určitým volnočasovým aktivitám je finanční stránka.

K této hypotéze se vztahuje otázka č. 2.

Otázka č. 2:

Co Tě omezuje při provozování volnočasových aktivit?

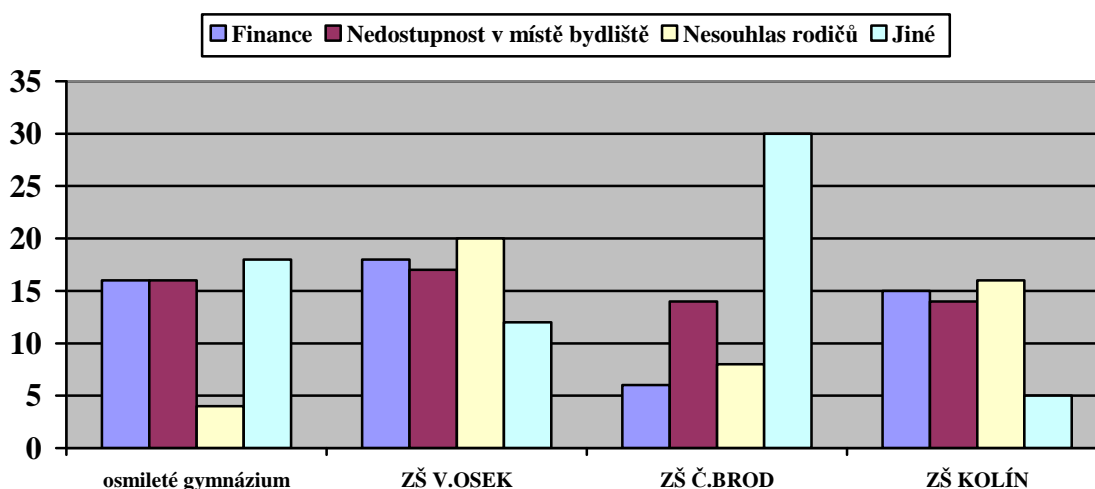
- finance*
- nedostupnost aktivity v místě bydliště*
- nesouhlas rodičů*
- jiné.....*

Tuto otázku jsem položil respondentů pro zjištění, co ovlivňuje jejich aktivity ve volném čase. Respondenti měli výběr ze čtyř možností. Tuto otázku jsem porovnal podle škol v tabulce č. 25 a v grafu č. 26.

Tabulka 25: Omezení při volnočasových aktivitách

Otázka č.2	Co Tě omezuje při provozování volnočasových aktivit?			
	Finance	Nedostupnost v místě bydliště	Nesouhlas rodičů	Jiné
osmileté gymnázium	16	16	4	18
ZŠ V.OSEK	18	17	20	12
ZŠ Č.BROD	6	14	8	30
ZŠ KOLÍN	15	14	16	5
Celkem	55	61	48	65

Graf 26: Omezení při volnočasových aktivitách

Vyhodnocení otázky č. 2

Výsledky této otázky jsou také velmi zajímavé jak z celkového hlediska, tak i z hlediska jednotlivých škol. Na prvním místě je – Jiné (34,39%). Druhá je – Nedostupnost v místě bydliště (32,28%) a následují – Finance (29,10%) a nakonec – Nesouhlas rodičů (25,40%).

Na gymnáziu je na prvním místě – Jiné (39,13%). Druhá je – Nedostupnost v místě bydliště (34,78%) a – Finance (34,78%) a nakonec – Nesouhlas rodičů (8,70%). Ve Velkém Oseku je první Nesouhlas rodičů (41,67%). Druhé místo jsou – Finance (37,50%), následuje – Nedostupnost v místě bydliště (35,42%) a nakonec – Jiné (25%). V Kolíně je první Nesouhlas rodičů (32%). Druhé místo jsou – Finance (30%), následuje – Nedostupnost v místě bydliště (28%) a nakonec – Jiné (10%). V Českém Brodu je na prvním místě – Jiné (66,67%). Druhá je – Nedostupnost v místě bydliště (31,11%) a – Nesouhlas rodičů (17,78%) a nakonec – Finance (13,33%).

V Kolíně byla vždy pouze jedna odpověď oproti Velkému Oseku, kde bylo 19 označení (39,58%) navíc oproti počtu respondentů. Z toho vyplývá, že ve Velkém Oseku je více faktorů, které ovlivňují volnočasové aktivity.

6.6 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

Po protřídění dotazníků jsem provedl kategorizaci dat. Pro každou otázku jsem vytvořil vlastní tabulku. U všech použitých jsem vyhodnocení přehledně znázornil v samostatném grafu. Všechny otázky jsem do tabulek porovnal podle jednotlivých škol. Ke každé hlavní i dílčí výzkumné otázce jsem stanovil minimálně jednu hypotézu a vše jsem řádně vyhodnotil a okomentoval.

Při sestavování dotazníku jsem se snažil, aby otázky byly srozumitelné a objektivní. Některé otázky jsem použil ze své bakalářské práce a u jedné jsem dospěl k zajímavému poznatku. Jedná se o otázku č. 19 z dotazníku. Byla položena naprosto identicky pro možnou srovnatelnost. Při jejím vyhodnocení jsem došel k zajímavému závěru. V bakalářské práci se mnoho studentů (30,1%) vyjádřilo, že nedovede jednoznačně na tuto otázku týkající se představy života bez Internetu odpovědět. Při současném vyhodnocení jsem dokonce došel ještě k vyššímu procentuálnímu počtu a to 31,75%.

Odpověď na první výzkumnou otázku: „Je Internet největší volnočasovou aktivitou pubescentů?“ mi pomohla odhalit čtveřice hypotéz:

1. **Hypotéza 1a:** U dětí převažuje trávení volného času formou připojení k internetu, a to osamoceně. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohli otázky č. 1, 11 a 12. Výsledkem otázky č. 1 je z celkového hlediska jednoznačná převaha trávení volného času ve společnosti kamarádů (77,25%), trávení času v rodinném kruhu (31,22%) a trávení času o samotě (30,16%) jsou skoro rovnocenné. Od 189 respondentů jsme získali 73 odpovědí navíc, což představuje, že 38,62% svůj volný čas dělí mezi více činností. Z výsledku otázky č. 11 vyplývá, že pro dotázané je na prvním místě být s kamarády (62,96%), následuje surfování po Internetu (56,61%), hraní na počítači (48,15%). Z celkového počtu 189 dotázaných jsme získali 540 odpovědí. Tedy, že v průměru každý z respondentů označil necelé tři odpovědi (přesně 2,86). Další ukazatel k výběru z různých aktivit volného času. Celkové výsledky otázky č. 12 ukazují jedno-

značnou převahu samostatného užívání počítače (69,84%). S rodinnými příslušníky se o počítač dělí 29,1% a počítač nevlastní 1,06% rodin pubescentů. Závěrem můžeme říci, že sice děti tráví čas u počítače samy, ale jejich prioritou zůstává trávení času ve společnosti kamarádů. Tedy **Hypotéza 1a nebyla** potvrzena.

2. **Hypotéza 1b:** Děti trávící volný čas na počítači vyhledávají především různé formy elektronické komunikace. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohli otázky č. 14, 16 a 25. Výsledky otázky č. 14 z celkového hlediska jsou seřazeny následovně - sociální síť (71,96%), poslech hudby spolu s chatováním (68,78%), sledování filmů (59,26%), hry (52,38%), surfování po Internetu (43,92%), příprava do školy (25,93%), nakupování (19,05%), programování (8,47%) a jiné (7,94%). Studenti upřednostňují sociální kontakty na Internetu. Ze 189 dotázaných mám 806 odpovědí, tedy v průměru každý označil více jak 4 odpovědi (přesněji 4,3). Výsledky otázky č. 16 určily toto pořadí - komunikace s kamarády (81,48%), následuje hudba (65,61%), hry (44,97%), informace a odreagování se (40,74%), komunikací s příbuznými (34,92%), úkoly do školy (33,86%), zajímavosti (25,40%) a jiné (5,29%). 189 dotázaných označilo 705 odpovědí. V průměru každý označil necelé čtyři (přesně 3,73) odpovědi. Výsledky otázky č. 25 mi sestavili pořadí využití 4hodin volného času. Jednoznačně se ukázalo, že kamarádi mají přednost před ostatními aktivitami, zato o četbu už asi není zájem. Našli se v průběhu sčítání „vlaštovky“, které četbu psali s nižším číslem nežli 7, ale nikdy do první trojky. Otázka č. 14 nám ukázala jako základ sociální sítě, což je forma elektronické komunikace. Otázka č. 16 nám vyjádřila zájem dětí komunikovat s kamarády i přes Internet a otázka č. 25 zařadila využití PC na druhé místo hned za být s kamarády. **Hypotéza 1b byla** potvrzena.

3. **Hypotéza 1c:** Děti tráví více času zábavou na počítači oproti přípravě do školy. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohli otázky č. 10 a 13. Celkové výsledky otázky č. 10 ukazují jednoznačnou převahu 0-2 hodin (85,18%), následuje období 3-4 hodin (12,70%) a pak dvě zanedbatelná každé s 1,06%. V otázce č. 13 je první nejnižší časové údobí (39,68%), následuje období 3-4 hodin (34,92%), třetím je doba 5-6 (13,23%) a poslední je 7 a více (12,17%). V nejnižším čase má škola více o přibližně 45%, která jsou rozložena mezi ostatní časy. Z toho tedy vyplývá, že více času tráví studenti na počítači. **Hypotéza 1c byla** potvrzena.

4. **Hypotéza 1d:** Děti pomocí Internetu komunikují s okolím a řeší tak své problémy. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohli otázky č. 17, 18, 19, 20 a 22. V otázce č. 17

z celkového počtu 189 respondentů nám komunikuje pomocí Internetu 180 (95,24%). V otázce č. 18 má komunikace probíhající vícekrát denně jednoznačné prvenství (65,56%). V otázce č. 19 převažuje - vadilo nemít Internet (47,62%), neví 31,75% a nevadilo by nemít Internet 20,63% dotázaných. Z otázky č. 20 vyplývá, že komunikace probíhá především pomocí Internetu (83,07%). Následně pomocí telefonu (53,97%) a nakonec je osobní kontakt (35,98%). Z otázky č. 22 je patrné, že 84,13% dotázaných vyřešilo pomocí Internetu nějaký problém. 15,87% dotázaných nevyřešilo žádný problém. Z těchto otázek je jednoznačně jasně dokázáno, že **Hypotéza 1d byla** potvrzena.

I přes nepotvrzení Hypotézy 1a můžeme jasně vyjádřit odpověď na první výzkumnou otázku a to, že Internet je **největší** a nejrozšířenější volnočasovou aktivitou pubescentů.

Odpověď na druhou výzkumnou otázku: „Jakou roli hraje ve volnočasovém vyžití velikost měst?“ nám pomůže najít **Hypotéza 2**: Čím větší město, tím více možností pro různé kroužky. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohli otázky č. 5, 6, 7, 8 a 9. V otázce č. 5 je dotazníkem zjištěno, že dostatečný výběr má Kolín, dále Český Brod nejmenší výběr je ve Velkém Oseku. V otázce č. 6 si jsou všechna města rovna, neboť respondenti buď ví, kde hledat nabídku kroužků anebo vědí, koho se zeptat. V otázce č. 7 jsou si opět města rovna, neboť většina studentů považuje nabídku kroužků za dostačující. V otázce č. 8 jsou patrné rozdíly mezi městy. V Kolíně necelá třetina dotázaných musí jezdit za aktivitami, v Českém Brodu je to necelá polovina, ale ve Velkém Oseku jsou to více než dvě třetiny studentů. V otázce č. 9 jsou opět patrné rozdíly mezi městy. V Kolíně i v Českém Brodu není potřeba zajištění nových aktivit ani třetinová, ve Velkém Oseku je tato potřeba skoro padesátiprocentní. Z uvedeného výzkumu vyplývá, že čím větší město, tím více možností pro různé kroužky. Tedy že **Hypotéza 2 byla** výzkumem potvrzena. Po potvrzení hypotézy můžeme pronést, že velikost měst má podstatný vliv na volnočasové vyžití pubescentů.

Odpověď na třetí výzkumnou otázku: „Chodí děti do kroužků, jak často a vědí o jejich činnosti rodiče?“ nám pomůžou najít dvojice hypotéz:

1. **Hypotéza 3a**: Téměř polovina dětí navštěvuje různé kroužky minimálně jednou týdně. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohli otázky č. 3 a 4. Otázka č. 3 nám přinesla odpověď, zdali vůbec chodí studenti do nějakých kroužků. Celkem na kroužky chodí více

než polovina oslovených (přesně 53,44%). Otázka č. 4 nám podpořila účast na kroužkách v počtu četnosti návštěv. Nejčastěji chodí na kroužky vícekrát týdně (38,61%). Na základě těchto dvou otázek může prohlásit, že **Hypotéza 3 byla** potvrzena.

2. **Hypotéza 3b:** Rodiče většinou vědí, co dělají jejich děti ve volném čase. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohla otázka č. 24. Výsledkem je, že 62,43% respondentů uvedlo, že rodiče téměř vždy vědí, jak, kde a s kým tráví volný čas. Druhá v pořadí byla odpověď, že vždy (17,99%). Také nyní můžeme prohlásit, že **Hypotéza 3b byla** potvrzena.

Po potvrzení obou hypotéz můžeme odpovědět na třetí výzkumnou otázku, že více než polovina dětí chodí do kroužků minimálně jednou týdně a o jejich činnosti mají jejich rodiče vědomí.

Odpověď na první dílčí výzkumnou otázku: „K čemu děti využívají Internet“ nám pomůže najít trojice hypotéz:

1. **Hypotéza 4a:** Více než polovina dětí pracuje s Internetem déle než 4 roky. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohla otázka č. 15. Výsledkem této otázky je pořadí doby užívání Internetu. První je doba 7 a více let, následuje 5-6 let. Tyto dvě mají dohromady 82,54% všech oslovených pubescentů. Díky tomuto procentu můžeme prohlásit, že **Hypotéza 4a byla** potvrzena.
2. **Hypotéza 4b:** Minimum dětí využívá Internet k přípravě do školy. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohla otázka č. 23. Z interpretace výsledků vyplývá, že prvním pomocníkem je Internet a to pro skoro 90% dotázaných. Druhým pomocníkem s velkým odstupem jsou rodiče. Tyto výsledky nám vyjadřují, že **Hypotéza 4b nebyla** potvrzena.
3. **Hypotéza 4c:** Informace ke svým zájmům získávají především prostřednictvím Internetu. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohla otázka č. 21. Z interpretace výsledků vyplývá, že prvním pomocníkem je Internet a to pro 96,83% dotázaných. Druhým pomocníkem s velkým odstupem jsou rodiče (49,21%). Tyto výsledky nám vyjadřují, že **Hypotéza 4c byla** potvrzena.

I přes nepotvrzení Hypotézy4b můžeme jasně vyjádřit odpověď na první dílčí výzkumnou otázku a to, že díky dlouholetému užívání Internetu z něho studenti získávají informace pro školu i pro své zájmy.

Odpověď na první dílčí výzkumnou otázku: „Co omezuje pubescenty v rozvoji svých zájmů?“ nám pomůže najít **Hypotéza 5**: Nejčastějším důvodem, proč se děti nevěnují určitým volnočasovým aktivitám je finanční stránka. Potvrdit tuto hypotézu nám pomohla otázka č. 2. Výsledky této otázky jsou také velmi zajímavé z celkového hlediska. Na prvním místě je odpověď – Jiné (34,39%). Druhá je – Nedostupnost v místě bydliště (32,28%) a následují – Finance (29,10%) a nakonec – Nesouhlas rodičů (25,40%). Pod odpověď - Jiné byla většinou uschována odpověď, že je to čas, kterého se jim prý nedostává. Na základě výsledků této otázky může prohlásit, že finance nejsou tím nejdůležitějším, co studenty omezuje při volnočasových aktivitách a tedy, že **Hypotéza 5 nebyla** potvrzena. I přesto, že nebyla potvrzena hypotéza, můžeme na tuto dílčí výzkumnou otázku odpovědět. Studenty více nežli finance omezuje nedostupnost aktivit v místě bydliště. To je problém zejména menších měst, kde není taková možnost aktivit jako ve větších městech.

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem věnoval pozornost jednomu z největších fenoménů dnešní doby - Internetu. Internet je médium otevřené, neuspořádané a v čase proměnlivé. Již dnes má stále větší procento populace neomezený přístup na Internet, tzn. možnost využívání nepřehledného množství informací z celého světa. Internet má mnohem více možností než ostatní média. Každý si může vybrat oblast, která ho v danou chvíli zajímá. Existují na něm fóra, na kterých se mohou lidé naprosto anonymně vyjádřit k prakticky jakémukoliv problému, který by je mohl zajímat. Pro někoho se stává prostředkem komunikace, cestou pro navazování i prožívání vztahů, zdrojem informací či dat ve formě filmů, hudby nebo programů.

Při vyhodnocování dotazníků jsem chvílemi propadl lehké skepsi. Je to dáno tím, že většina mladistvých denně vysedává u Internetu, surfuje, komunikuje nebo třeba jenom hraje hry s dalšími jedinci, kteří také vysedávají u Internetu. To je stinná stránka Internetu. Velmi se tím potlačuje komunikace „FACE to FACE“. To je také největší změna proti výzkumu v mé bakalářské práci. Tam na otázku komunikace většina respondentů upřednostnila komunikaci osobní. V mém současném výzkumu se osobní kontakt ocitl jako poslední možnost komunikace.

Vyloženě negativním vlivem internetu může být závislost těch, kteří na něm tráví příliš mnoho času a hledají si v něm náhražku reálných vztahů. Internet může nahrazovat virtuálními kamarády reálné kamarády, neprospívající dítě se může vydávat za úspěšné, osamocené může nalézat přátelství a prožívat virtuální dobrodružství. Internet jako virtuální realita dokáže kompenzovat mnohé a člověku s velkou fantazií dokáže zrealizovat mnohé sny.

Z mého vlastního výzkumu vyplývají dva závěry. Jedním je skutečnost, že stále víc mladých lidí tráví spoustu volného času na Internetu. Je to jednak dáno potřebou použít Internet nebo internetovou komunikaci pro řešení vlastních problémů (ať jde o školu, rodinu, jedince apod.) nebo jenom mají potřebu kontaktu s kamarády (buď virtuálními, nebo skutečnými) a také třeba získávají informace pro své záliby. Pomocí Internetu a internetové komunikace se některé věci daleko lépe sděluje, protože dotyčný si představuje na druhé straně osobu, která ho chápe a pomůže mu. Odpadá ostych, člověk je uvolněnější, v pohodlí svého známého okolí.

Druhým poznatkem, který je velmi povzbuzující, je, že naprostá většina dotázaných upřednostňuje trávení volného času s kamarády před počítačem.. Každý člověk, a dospívající především, potřebuje mít kontakt s jinými osobami. Nejlépe se svými vrstevníky, kteří mají podobné problémy jako oni. A když jsou kamarádi na prvním místě, tak si myslím, že vývoj pubescentů nebude ještě nějakou dobu pod úplným vlivem Internetu.

Úplným závěrem mé práce bych chtěl poznamenat, že toto téma jistě bude v budoucnosti podrobena daleko důkladnějším rozborům, protože Internet se vyvíjí, stejně jako celá společnost a my bychom měli tento vývoj reflektovat, protože se čím dál tím víc stává „běžnou součástí našich životů“. Třeba i v oblasti psychologického výzkumu, který má jistě možnosti, jak tyto nové fenomény a s nimi přicházející problémy uchopit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1]. CAIRNCROSS, F., *Konec vzdálenosti: jak komunikační revoluce změní naše životy*, Praha, Computer Press, 1999
- [2]. ČÁP, J. *Psychologie mnohostranného vývoje člověka*. 1.vyd. Praha: SPN, 1990. ISBN 80-04-22 967-0.
- [3]. ČÁP, J. *Psychologie pro učitele*. 1.vyd. Praha: SPN, 1993. ISBN 80-706-6534-3.
- [4]. ČÁP, J.; MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2007. ISBN 80-7367-273-7.
- [5]. DUFFKOVÁ, J., URBAN L. a DUBSKÝ J. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-807-3801-236
- [6]. HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J.: *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1.vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
- [7]. HARTL, P.; HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
- [8]. HOFBAUER, B.: *Děti, mládež a volný čas*. 1.vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- [9]. CHRÁSKA, M., *Metody pedagogického výzkumu*, Praha, Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 80-86384-00-4.
- [10]. KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. et al., *Člověk-prostředí-výchova: k otázkám sociální pedagogiky*, Brno: Paido, 2001
- [11]. KUSALA J., *Internet ve škole: možnosti využití informací z internetu ve výuce*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2000. ISBN 80-716-8709-X
- [12]. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9
- [13]. MAREŠ, J., KŘIVOHLAVÝ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita: 1995. ISBN 80-210-1070-3
- [14]. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon, 1993. ISBN 80-901424-7-8.
- [15]. MOSLEROVÁ, N., *Interpersonální komunikace*, Ostrava, Ostravská univerzita, 2004
- [16]. Mgr. NOVOTNÁ, Z. Dis.: *"Co se děje za školou?" Analýza neformálních aktivit dětí a mládeže*. PDF MU 2012. Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D

- [17]. NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.
- [18]. PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*. 1.vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5.
- [19]. PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*. 3.vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- [20]. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008, ISBN 80-7367-423-6
- [21]. PAVLAS, I., VAŠUTOVÁ, M., *Vývojová psychologie 1*, Ostrava, Ostravská univerzita, 1999.
- [22]. PELIKÁN, J. *Hledání těžiště výchovy*. 1. dotisk 1.vyd. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2007. ISBN 80-246-1265-2.
- [23]. PLAŇAVA, I., *Průvodce mezilidskou komunikací*, Praha, Grada Publishing, a.s., 2005. ISBN 80-247-0858-2.
- [24]. PROCHÁZKA, D. *První kroky s internetem*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 80-247-3255-8.
- [25]. PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky: úvod do studia v oboru*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-717-8399-4.
- [26]. PRŮCHA, J., *Moderní pedagogika*. Vydání první. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-717-8631-4
- [27]. PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4.vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- [28]. PŘADKA, M, KNOTOVÁ D. a FALTÝSKOVÁ J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3469-6
- [29]. SAK, P., SAKOVÁ K. *Mládež na křižovatce*. Vyd. 1. Praha: Svoboda Servis, 2004. ISBN 80-863-2033-2.
- [30]. SCHAEFFEROVÁ, E. *Co je rodina?* 1.vyd. Praha: Návrat domů, 1995. ISBN 80-85495-41-4.
- [31]. SCHULZ von THUN, F., *Jak spolu komunikujeme?*, Praha, Grada Publishing, a.s., 2005. ISBN 80-247-0832-9
- [32]. SPOUSTA, V. a kol., *Kapitoly z pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova Univerzita, 1996a. ISBN 80-247-0832-9.

- [33]. SPOUSTA, V. et al. *Metody a formy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova Univerzita, 1996b. ISBN 80-210-1275-7.
- [34]. STRASBURGER, V. C. a WILSON B. J. *Children, adolescents, and the media*. Thousand Oaks Calif.: Sage Publications, c2002. ISBN 07-619-2125-7
- [35]. STRŽIŽOVÁ, V. *Manažerská komunikace*. 1. Vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2001. 72 s. ISBN 80-245-0174-0
- [36]. ŠMAHEL, D. (2002). *Dospívající v prostředí internetu – reálná a virtuální identita*. In PLAŇAVA, I., PILÁT, M., (Eds.), *Děti, mládež a rodiny v období transformace*. Barrister&Principal - studio, Brno, 2002. ISBN: 80-86598-36-5
- [37]. ŠMAHEL, D., *Psychologie a Internet: děti dospělými, dospělí dětmi*, Praha, Triton, 2003
- [38]. ŠVANCAR, Z.; BURIÁNOVÁ, J. *Speciálně pedagogické problémy ústavní a ochranné výchovy*. 1.vyd. Praha: SPN, 1988. ISBN 14-363-88.
- [39]. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I. – dětství, dospívání*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.
- [40]. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-308-0.
- [41]. VÁŽANSKÝ, M.; SMÉKAL, V. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. ISBN 80-901737-9-9.
- [42]. VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*. 2. upr. a dopl. vyd. Brno: Print - Typia, 2001. ISBN 80-86384-00-4
- [43]. VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178291-2.
- [44]. VYBÍRAL, Z., *Psychologie komunikace*, Praha, Portál, 2005.
- [45]. VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. Manažer. ISBN 978-80-247-2614-4
- [46]. ZASEPA, T. a OLEKŠÁK P. *Internet a globalizácia: antropologické aspekty*. 1. vyd. Ružomberok: Katolícka univerzita, 2006. ISBN 80-808-4092-X
- [47]. ZÁVODNÁ, V. *Pedagogika v ošetrovatelstve*. 2. vyd. Martin: Osveta, 2005. ISBN 80-806-3193-X.
- [48]. ŽEMLIČKA, M., *E-mail, chat, SMS – praktický průvodce elektronickou komunikací*, Brno-Bystřec, 2003

INTERNETOVÉ ZDROJE:

Diskusní fórum: *Práce s počítačem - Závislost na počítači = problém* [online]. c2005 [cit. 11. října 2005]. Zasláno od registrovaného člena „Charlie“: 8.7.2005 23:34:21. Dostupný na WWW:
<<http://diskuse.jakpsatweb.cz/index.php?action=vthread&forum=16&topic=8724>>.

Wikipedie – otevřená encyklopedie pro všechny dostupná na: <http://cs.wikipedia.org/>

Stránky Českého statistického úřadu - <http://www.czso.cz/>

Referáty10.com, autor neznámý dostupné na:

<http://www.referaty10.com/referat/Ostatni/6/tema-6-23-Ostatni.php>

Volný čas a prevence u dětí a mládeže, vydavatel MŠMT odbor pro mládež, 2002, dostupné na: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>

ZÁKONY, VYHLÁŠKY

VYHLÁŠKA č. 74/2005 Sb., ze dne 9. února 2005 o zájmovém vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 109/2011 Sb., vytvoření souboru: 2012-01-10 09:22:23, Drobilová Karolína, cit., dostupné na: <http://www.msmt.cz/file/19587>

ZÁKON č. 94/63 Sb. o rodině jak vyplývá ze změn a doplnění provedených zákonem č. 132/1982 Sb., zákonem č. 234/1992 Sb., nálezem Ústavního soudu č. 72/1995 Sb. a zákonem č. 91/1998 Sb., ve znění pozdějších změn provedených zákonem č. 360/1999 Sb., zákonem č. 301/2000 Sb., zákonem č. 109/2002 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., zákonem č. 321/2002 Sb., zákonem č. 315/2004 Sb., zákonem č. 383/2005 Sb., zákonem č. 115/2006 Sb., zákonem č. 134/2006 Sb., zákonem č. 227/2006 Sb., zákonem č. 342/2006 Sb., zákonem č. 112/2006 Sb., zákonem č. 259/2008 Sb. a zákonem č. 244/2011 Sb.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Trávení volného času - po školách.....	38
Graf 2: Co nejčastěji děláš ve svém volném čase.....	40
Graf 3: Užívání PC	41
Graf 4: Jaká činnost převládá při práci s počítačem	43
Graf 5: K čemu Internet nejčastěji používáš.....	45
Graf 6: Trávení volného času.....	47
Graf 7: Denní školní příprava	49
Graf 8: Denní sezení u PC	50
Graf 9: Komunikace přes Internet	52
Graf 10: Četnost komunikace	53
Graf 11: Nemáme Internet	54
Graf 12: Komunikace s blízkým okolím.....	56
Graf 13: Řešení problémů.....	57
Graf 14: Rozbor problémů.....	58
Graf 15: Výběr zájmové činnosti.....	60
Graf 16: Hledání nabídky kroužků	61
Graf 17: Dostatečná nabídka.....	62
Graf 18: Dojíždění za aktivitami	63
Graf 19: Aktivity mimo dosah.....	65
Graf 20: Návštěva kroužků	66
Graf 21: Četnost docházky	68
Graf 22: Rodiče vědí.....	69
Graf 23: Doba používání Internetu	71
Graf 24: Řešení věcí do školy.....	72
Graf 25: Zdroje informací.....	74
Graf 26: Omezení při volnočasových aktivitách	76

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Trávení volného času - po školách.	38
Tabulka 2: Co nejčastěji děláš ve svém volném čase.	39
Tabulka 3: Užívání PC.....	41
Tabulka 4: Jaká činnost převládá při práci s počítačem	43
Tabulka 5: K čemu Internet nejčastěji používáš.....	45
Tabulka 6: Trávení volného času.....	47
Tabulka 7: Denní školní příprava	49
Tabulka 8: Denní sezení u PC.....	50
Tabulka 9: Komunikace přes Internet.....	52
Tabulka 10: Četnost komunikace	53
Tabulka 11: Nemáme Internet	54
Tabulka 12: Komunikace s blízkým okolím.....	55
Tabulka 13: Řešení problémů	57
Tabulka 14: Výběr zájmové činnosti	59
Tabulka 15: Hledání nabídky kroužků.....	61
Tabulka 16: Dostatečná nabídka.....	62
Tabulka 17: Dojíždění za aktivitami.....	63
Tabulka 18: Aktivity mimo dosah	64
Tabulka 19: Návštěva kroužků	66
Tabulka 20: Četnost docházky.....	67
Tabulka 21: Rodiče vědí	69
Tabulka 22: Doba používání Internetu	71
Tabulka 23: Řešení věcí do školy	72
Tabulka 24: Zdroje informací	74
Tabulka 25: Omezení při volnočasových aktivitách.....	76

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

PŘÍLOHA P II: VÝSLEDKY DOTAZNÍKU

II. Volnočasová část: (koníčky, záliby, aktivity, Internet)

1. Jak nejčastěji trávíš volný čas:

- sám
- s rodinou
- s kamarády

2. Co Tě omezuje při provozování volnočasových aktivit?

- finance
- nedostupnost aktivity v místě bydliště
- nesouhlas rodičů
- jiné.....

3. Navštěvuješ nějaké kroužky?

- ano
- ne

Vyjmenuj je – max.5 (čitelně prosím):

- 6. ....
- 7. ....
- 8. ....
- 9. ....
- 10. ....

4. Jak často navštěvuješ kroužky?

- 1x týdně
- 2x týdně
- více krát týdně, vypiš _____

5. Máš dostatečný výběr zájmové činnosti ve Vašem městě (kde navštěvuješ školu)?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

6. Víš, kde hledat nabídku kroužků ve tvém okolí?

- ano, vím
- ne, nevím
- vím, koho se můžu zeptat

7. Myslíš, že je tato nabídka dostatečná?
- ano
  - ne
8. Musíš jezdit za aktivitami do jiného města či vesnice?
- ano
  - ne
9. Je nějaký kroužek či aktivita, která není ve Tvém dosahu a rád(a) by jsi ho navštěvoval?
- ano
  - ne
- Jaký?.....
10. Kolik hodin denně věnuješ školní přípravě?
- 0-2
  - 3-4
  - 5-6
  - 7 a více
11. Co nejčastěji děláš ve svém volném čase (mimo kroužky)?
- dívám se na televizi
  - hraji na počítači
  - surfuji po Internetu
  - čtu si
  - nudím se
  - jsem s kamarády nebo s partou
  - něco jiného, napiš co _____
12. Počítač užíváš:
- sám
  - spolu s rodinnými příslušníky
  - nevlastním(e) počítač
13. Kolik hodin každý den strávíš u počítače?
- 0-2
  - 3-4
  - 5-6
  - 7 a více
14. Jaká činnost převládá při práci s počítačem?
- hry
  - chatování
  - poslech hudby
  - sledování filmů, seriálů
  - programování
  - příprava do školy
  - nakupování
  - surfování po Internetu
  - sociální sítě (Facebook aj.)
  - jiné (vypiš) .....

15. Jak dlouho Internet používáš? (přibližně)

- 7 a více roků
- 5-6 let
- 2-4 roky
- méně než 2 roky
- jsem začátečník

16. K čemu Internet nejčastěji používáš?

- úkoly do školy
- informace
- hry
- hudba
- odreagování se
- zajímavosti
- komunikace s příbuznými
- komunikace s kamarády
- jiné.....

17. Využíváš Internet ke komunikaci(chat, ICQ, SKYPE apod.)?

- ano
- ne

18. Jak často komunikuješ přes Internet?

- vícekrát denně
- 1xdenně
- 1xtýdně
- 3xtýdně
- 1x za měsíc
- 5x za měsíc

19. Co bys dělal(a), kdybys neměl(a) Internet a nemohl(a) komunikovat s okolím?

- nevadilo by mi to
- vadilo by mi to
- nevím

20. Ke komunikaci s kamarády a příbuznými nejčastěji využíváš:

- Internet
- Telefon
- osobní kontakt

21. Informace o věcech, které Tě zajímají, získáváš:

- z Internetu
- z odborné literatury
- od rodičů
- od učitele

22. Vyřešil(a) jsi pomocí Internetové komunikace nějaký problém?

- Ano
- Ne

Jaký? konkretizuj

- Školní
- Sportovní
- Osobní
- rodinný,
- jiný.....

23. Věci do školy řešíš pomocí:

- Internetu,
- Odborné literatury
- Rodičů
- Učitele

24. Vědí rodiče jak, kde a s kým trávíte svůj volný čas:

- vždy
- téměř vždy
- téměř nikdy
- nikdy

25. Máte 4 hodiny volna – jak je nejraději strávíte? (stupnice od 1=nejraději)

_____ sportem

_____ s rodinou

_____ s kamarády

_____ návštěvou kulturního zařízení (kino, divadlo, muzeum,...)

_____ odpočinkem

_____ četbou

_____ u počítače

_____ jinak (*vypište v případě potřeby*).....

_____ .....

_____ .....

_____ .....

_____ .....

_____ .....

PŘÍLOHA P II: VÝSLEDKY DOTAZNÍKU

Otázka č.1	Jak nejčastěji trávíš volný čas?		
	Sám	S rodinou	S kamarády
osmileté gymnázium	20	16	40
ZŠ VELKÝ OSEK	15	21	39
ZŠ ČESKÝ BROD	9	12	36
ZŠ KOLÍN	13	10	31
Celkem	57	59	146

Otázka č.2	Co Tě omezuje při provozování volnočasových aktivit?			
	Finance	Nedostupnost v místě bydliště	Nesouhlas rodičů	Jiné
osmileté gymnázium	16	16	4	18
ZŠ V.OSEK	18	17	20	12
ZŠ Č.BROD	6	14	8	30
ZŠ KOLÍN	15	14	16	5
Celkem	55	61	48	65

Otázka č.3	Navštěvuješ nějaké kroužky		Vyjmenuj					
	Ano	Ne						
			Sport	Hudba	Zpěv	Cizí jazyky	Tanec	
osmileté gymnázium	32	14	Sport	Hudba	Zpěv	Cizí jazyky	Tanec	
ZŠ V.OSEK	24	24	Sport	Hudba	Tanec	Divadlo	Skaut	
ZŠ Č.BROD	21	24	Sport	Hasiči	Cizí jazyky	Aerobic	Zpěv	
ZŠ KOLÍN	24	26	Sport	Cizí jazyky	Hudba	Aerobic	Tanec	
Celkem	101	88	Sport	Hudba	Tanec	Cizí jazyky	Aerobic	

Otázka č.4	Jak často navštěvuješ kroužky		
	1x týdně	2x týdně	Vícekrát
osmileté gymnázium	8	6	18
ZŠ V.OSEK	9	8	7
ZŠ Č.BROD	10	5	6
ZŠ KOLÍN	8	8	8
Celkem	35	27	39

Otázka č.5	Máš dostatečný výběr zájmové činnosti ve Vašem městě (kde navštěvuješ školu)?			
	Ano	Spíše Ano	Spíše Ne	Ne
osmileté gymnázium	8	24	8	6
ZŠ V.OSEK	16	13	12	7
ZŠ Č.BROD	18	12	13	2
ZŠ KOLÍN	29	14	5	2
Celkem	71	63	38	17

Otázka č.6	Víš, kde hledat nabídku kroužků ve Tvém okolí?		
	Ano, vím	Ne, nevím	Vím, koho se můžu zeptat
osmileté gymnázium	30	2	14
ZŠ V.OSEK	37	1	10
ZŠ Č.BROD	32	0	13

ZŠ KOLÍN	32	5	13
Celkem	131	8	50

Otázka č.7	Myslíš, že je tato nabídka dostatečná?	
	Ano	Ne
osmileté gymnázium	36	10
ZŠ V.OSEK	26	22
ZŠ Č.BROD	31	14
ZŠ KOLÍN	39	11
Celkem	132	57

Otázka č.8	Musíš jezdit za aktivitami do jiného města či vesnice?	
	Ano	Ne
osmileté gymnázium	20	26
ZŠ V.OSEK	30	18
ZŠ Č.BROD	20	25
ZŠ KOLÍN	16	34
Celkem	86	103

Otázka č.9	Je nějaký kroužek či aktivita, která není ve Tvém dosahu a rád(a) by jsi ho navštěvoval?		
	Ano	Ne	Jaký?
osmileté gymnázium	14	32	Capoeira, házená, jóga, hokejbal
ZŠ V.OSEK	22	26	rybaření, ragby, baseball, fotografování, karate, lyžování
ZŠ Č.BROD	14	31	bojové sporty, plavání, florbal
ZŠ KOLÍN	14	36	hokejbal, ragby, bojové sporty, gymnastika, jóga, jízda na koních
Celkem	64	125	

Otázka č.10	Kolik hodin denně věnuješ školní přípravě?			
	0-2	3-4	5-6	7 a více
osmileté gymnázium	40	6		
ZŠ V.OSEK	41	5	1	1
ZŠ Č.BROD	37	6	1	1
ZŠ KOLÍN	43	7		
Celkem	161	24	2	2

Otázka č.11	Co nejčastěji děláš ve svém volném čase (mimo kroužky)?						
	Dívám se na televizi	Hraji na PC	Surfuji na Internetu	Čtu si	Nudím se	Jsem s kamarády nebo partou	Něco jiného....
osmileté gymnázium	20	18	36	26	10	28	24
ZŠ V.OSEK	24	21	25	15	12	32	11
ZŠ Č.BROD	22	29	21	9	8	29	11
ZŠ KOLÍN	15	23	25	10	7	30	9
Celkem	81	91	107	60	37	119	45

osmileté gymnázium	22	26	12	30	20	18	18	38	2
ZŠ V.OSEK	13	18	26	35	17	10	18	38	2
ZŠ Č.BROD	14	16	21	31	22	14	19	43	2
ZŠ KOLÍN	15	17	26	28	18	6	11	35	4
Celkem	64	77	85	124	77	48	66	154	10

Otázka č.17	Využíváš Internet ke komunikaci (chat, ICQ,SKYPE...)?	
	Ano	Ne
osmileté gymnázium	46	
ZŠ V.OSEK	42	6
ZŠ Č.BROD	43	2
ZŠ KOLÍN	49	1
Celkem	180	9

Otázka č.18	Jak často komunikuješ přes Internet?					
	vícekrát denně	1x denně	1x týdně	3x týdně	1x za měsíc	5x za měsíc
osmileté gymnázium	30	12		2		2
ZŠ V.OSEK	27	11	2	2	1	1
ZŠ Č.BROD	37	4			1	1
ZŠ KOLÍN	24	11	2	9		1
Celkem	118	38	4	13	2	5

Otázka č.19	Co by jsi dělal (a), kdybys neměl Internet a nemohl (a) komunikovat s okolím?		
	Nevadilo by mi to	Vadilo by mi to	Nevím
osmileté gymnázium	6	18	22
ZŠ V.OSEK	12	23	13
ZŠ Č.BROD	10	22	13
ZŠ KOLÍN	11	27	12
Celkem	39	90	60

Otázka č.20	Ke komunikaci s kamarády a příbuznými nejčastěji využíváš:		
	Internet	Telefon	Osobní kontakt
osmileté gymnázium	38	22	36
ZŠ V.OSEK	41	30	16
ZŠ Č.BROD	38	31	10
ZŠ KOLÍN	40	19	6
Celkem	157	102	68

Otázka č.21	Informace o věcech, které Tě zajímají, získáváš:			
	z Internetu	z odborné literatury	od rodičů	od učitele
osmileté gymnázium	46	10	28	12
ZŠ V.OSEK	45	3	28	12
ZŠ Č.BROD	45	1	22	4
ZŠ KOLÍN	47	2	15	10
Celkem	183	16	93	38

Otázka č.22	Vyřešil jsi pomocí Internetové komunikace nějaký problém?		Jaký? Konkretizuj:				
	Ano	Ne	Školní	Sportovní	Osobní	Rodinný	Jiný
osmileté gymnázium	40	6	26	14	32	6	
ZŠ V.OSEK	36	12	10	8	26	9	1
ZŠ Č.BROD	42	3	16	8	32	6	
ZŠ KOLÍN	41	9	18	4	29	12	
Celkem	159	30	70	34	119	33	1

Otázka č.23	Věci do školy řešíš pomocí:			
	Internetu	Odborné literatury	Rodičů	Učitele
osmileté gymnázium	44	14	30	10
ZŠ V.OSEK	39	2	30	5
ZŠ Č.BROD	39	6	25	7
ZŠ KOLÍN	46	3	16	11
Celkem	168	25	101	33

Otázka č.24	Vědí rodiče, kde a s kým trávíte svůj volný čas?			
	Vždy	Téměř vždy	Téměř nikdy	Nikdy
osmileté gymnázium	8	24	14	0
ZŠ V.OSEK	11	31	4	2
ZŠ Č.BROD	5	31	4	5
ZŠ KOLÍN	10	32	7	1
Celkem	34	118	29	8

Otázka č.25	Máte 4hodiny volna - jak je nejraději strávíte? (stupnice od 1=nejraději)							
	Sportem	S rodinou	S kamarády	Návštěvou kultury....	Odpočinkem	Četbou	u PC	Jinak .....
osmileté gymnázium	2	4	1	6	5	7	3	Hudba, psaní
ZŠ V.OSEK	4	3	1	6	5	7	2	Zábava, kreslení, ryby
ZŠ Č.BROD	4	3	1	6	5	7	2	Hudba
ZŠ KOLÍN	3	4	1	5	6	7	2	
Celkem	3	4	1	5	6	7	2	